

147

December 2024

DISKULOGEN

Träna att tyda gamla texter • Ta fram minnen med hjälp av de fem sinnena • Nya Sveriges dödbok • Uppdaterat Dispos • Så hittade jag okända fäder med hjälp av DNA • Några annorlunda källor • Rapport från funktionärsträffen

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

	Ledaren	3
	Kort & Gott	4
	Inbjudan till årsmöte	5
	Nya Dispos	6
Hitta okända fäder med DNA		10
Funktionärsträffen		18
DNA-krönika		20
Nya Sveriges dödbok		21
Beskriv med alla sinnen		26
Ovanliga källor		29
Minns du y2k?		31
Träna att tyda texten		32
Nya böcker		37
Avlidna medlemmar		38
Dis medlemsbutik		39
Funktionärer		40
Regionföreningarna		42

NU SÅ här när nyåret närmar sig vill jag påminna om att du just nu har "full behörighet" i dina sökningar i Disbyt oavsett om du har skickat in utdrag eller inte från din egen släktforskning. Du kan alltså klättra runt i släktträden och se all information utan inskränkningar.

Det är ett test som pågår fram till årsskiftet så passa på att söka! Om du skickar in ett Disbytutdrag nu så har du kvar de bättre behörigheterna efter nyår.

Tänk på att hälften av nyttan med Disbyt består av de filer du får tillbaka av Disbytombudet när du skickat in ett eget utdrag till Disbyt. Och ja, alla medlemmar kan skicka in, oavsett vilken dator och vilket släktforskningsprogram du använder!

På sidan www.dis.se/gor-utdrag ser du hur du gör ett utdrag från ditt eget släktforskningsprogram. Se länkarna i vänsterkanten på sidan för de olika programmen.

Har du tur får du många matchningar i filerna som du får tillbaka från Disbytombudet när du skickat in ett utdrag till Disbyt. För att få bättre överblick har vi ett hjälpmedel som heter DisbytMatch. Det är gjort för Microsoft Excel (men Libreoffice är på väg) – du kan läsa mer här: www.dis.se/disbytmatch

Vill du prova något annat nytt så prova nya Dispos – förhoppningsvis sparar det dig en hel del bläddrande i längderna. Se artikel i tidningen.

Och så var det återigen dags att betala medlemsavgiften, för förhoppningsvis har du haft så mycket nöje av medlemskapet att du kvarstår som medlem. Avgiften är lite högre för 2025 men fortfarande ganska låg jämfört med många andra föreningar. Använd avin som medföljde tidningen – oj, du kanske lade den i återvinningen nyss? Det går att betala på webben också, se sidan medlem.dis.se/medlem (du som avstår papperstidningen bör ha fått en särskild epost, annars kan du också betala på webben.)

Avslutningsvis – god jul och gott nytt år!

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift 2025:
210 kr per kalenderår.
Familmedlem:
105 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9–16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12–13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9–12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
anna.linder@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

TRYCKT UPPLAGA:
15 670 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Ringöns Tryckeri

Förnya ditt medlemskap via www.dis.se/betala-medlemsavgiften.
Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Nationell Arkivdatabas

Regeringen har beslutat att ge Riksarkivet det formella uppdraget att förvalta och underhålla NAD (Nationell ArkivDatabas). Riksarkivet har tidigare haft ett informellt uppdrag och hade lagt systemet på sparlåga, vilket ledde till debattartiklar 2023.

NAD publicerar information om arkiv och samlingar hos Riksarkivet, kommun- och regionarkiv, m.fl.
www.rotter.se

Oäkta barn i Skåne

Projektet *Oäkta barn*, lett av Skånes Släktforskarförbund, försöker identifiera okända föräldrar genom att registrera information från födelseböcker och domböcker. Projektet pågår fortfarande. Databasen *Oäkta barn* finns att köpa på usb.

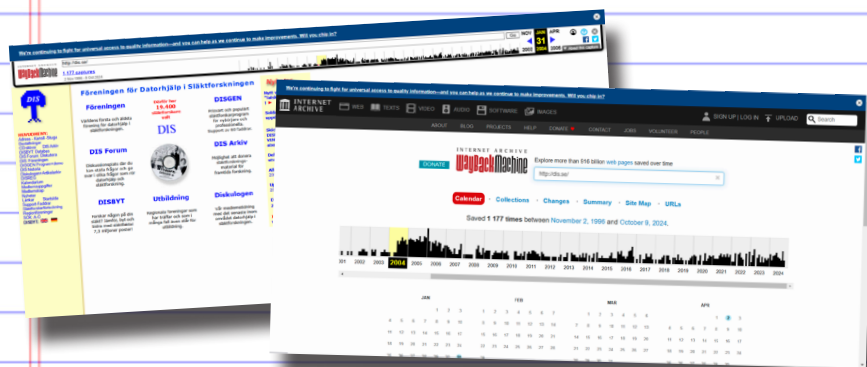
www.rotter.se
www.sksf.se

Gamla hårddiskar

Musikindustrin står inför en kris eftersom många arkivhårddiskar från 1990-talet börjar gå sönder. Runt 20% av enheterna är redan oläsliga, vilket hotar bevarandet av värdefulla inspelningar som behövs för remixar och digitala nyutgivningar.

Återställningsinsatser pågår. Situationen visar sårbarheten hos digitala arkiveringsmetoder.

www.techspot.com

Vår digitala historia

VÅR DIGITALA historia är i fara. En fjärdedel av webbsidorna från 2013–2023 har försvunnit. Internet Archive och liknande organisationer arbetar för att bevara innehåll men står inför utmaningar som finansiering, tekniska problem och juridiska hot. Arbetet pågår för att skydda vårt digitala fotavtryck. Du kan till exempel hitta mycket släktforskningsinformation hos Internet Archive som funnits på internet tidigare men som nu försvunnit.

Internet Archive, grundat av Brewster Kahle, vill bevara all mänsklig kunskap digitalt, inklusive miljarder webbsidor, böcker, ljudinspelningar och programvara. Organisationen har ett av världens största digitala bibliotek och erbjuder material kostnadsfritt. Med initiativ som Wayback Machine och Open Library tillgängliggör de en mängd information. De har sitt huvudkontor i San Francisco, i en byggnad anpassad för att lagra enorma mängder data.

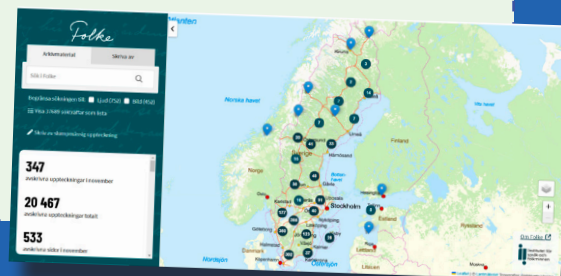
www.bbc.co.uk
www.eogn.com

Folklivsberättelser tränar AI

Institutet för språk och folkminnen gör äldre talinspelningar från hela Sverige tillgängliga online för att träna AI-modeller på svenska. Arkivet innehåller berättelser om vardagsliv och kultur, insamlat på 1900-talet, vilket hjälper AI att förstå språkets mångfald och kontext. Samarbetet kommer att hjälpa till att öka digitaliseringstakten.

Det nya materialet kan hittas på Folke, <https://sok.folke.isof.se>.

www.isof.se

Förslag till dagordning

1. Årsmötet öppnas.
2. Fastställande av röstlängd.
3. Val av två justeringsmän – tillika rösträknare – att jämte mötesordföranden justera dagens protokoll.
4. Fråga om årsmötet blivit i behörig ordning utlyst.
5. Val av ordförande och vice ordförande att leda årsmötets förhandlingar samt anmälan om styrelsens val av protokollförare.
6. Fastställande av dagordning.
7. Styrelsens verksamhetsberättelse och årsboksutslut för 2024.
8. Revisorernas berättelse för den tid revisionen omfattar.
9. Fastställande av resultat- och balansräkning samt beslut om ekonomiska dispositioner.
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter.
11. Fastställande av riktlinjer för verksamheten till och med år 2026.
12. Fastställande av budget för 2025.
13. Beslut om medlemsavgift för år 2026.
14. a) Val av ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år.
b) Val av vice ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år.
c1) Fastställande av antal övriga ledamöter i styrelsen.
c2) Val av halva antalet ledamöter i styrelsen för 2 år.
d) Val av två revisorer, varav en yrkesrevisor, samt två suppleanter.
e) Val av valberedning, tre ledamöter varav en sammankallande, jämte två suppleanter.
f) Val av ombud till förbundsstämma med Sveriges Släktforskarförbund.
15. Fråga om omedelbar justering av punkten 14.
16. Anmälan om av Dis styrelse utsedda representanter i övriga organisationer och myndigheter till vilka Dis är anslutet eller äger utse representation.
17. Behandling av avgivna motioner (om sådana föreligger).
18. Stadgeändringsförslag (om sådana föreligger).
19. Ärenden, som av styrelsen hänskjutits till årsmötet för avgörande.
a) Beslut av placeringspolicy (vid behov).
20. Övriga frågor.
21. Beslut om ärenden att hänskjutas till styrelsen för avgörande.
22. Mötets avslutande.

Välkommen till Dis årsmöte 2025!

Medlemmarna i Föreningen Dis kallas härmed till ordinarie årsmöte lördagen den 8 mars 2025.

ÅRSMÖTET GENOMFÖRS på distans med programmet Zoom.

- 09:00 Zoom-mötet öppnar och det går att ansluta till mötet.
- 09:30 Årsmötesföredrag (Obs! Preliminärt. Mer information kommer senare på Dis hemsida.)
- 10:30 Årsmötet börjar.
- 12:00 Årsmötet beräknas vara klart.
- 12:15 Efter årsmötet: information om pågående och planerad Dis-utveckling. Möjlighet att ställa frågor om Dis verksamhet.

För att vi ska kunna se att alla närvarande är medlemmar i föreningen ber vi dig att anmäla dig i förväg via ett anmälningsformulär som kommer att finnas på Dis hemsida.

En medlems- och avgiftskontroll kommer att genomföras i Zooms "väntrum" innan du blir insläppt till årsmötet. Du behöver alltså ha betalt medlemsavgiften för 2025 om du vill medverka på årsmötet.

Sista dag att lämna motioner är 15 januari 2025. Motioner skickas till Dis kansli, e-post dis@dis.se.

Eventuella motioner med styrelsens svar samt övriga årsmöteshandlingar kommer att publiceras på Dis hemsida senast 15 februari. Valberedningens förslag publiceras senast den 22 februari.

Aktuell information och årsmöteshandlingar finns på sidan www.dis.se/arsmote-2025. Frågor kan ställas till Dis kansli, e-post dis@dis.se.

Välkommen!
Styrelsen

Nya Dispos

Sök en plats eller församling

Var?

När?

Dina senaste sökningar

Register till kyrkböcker m.m.

Typ av långd	Period	Media	Innehåll	Producent
Vigda	1860-1939	cd	Register till födda, vigda och döda i Jönköpings län	Vivi Bryntesson
Döda	1860-1939	cd	Register till födda, vigda och döda i Jönköpings län	Vivi Bryntesson
Födda	1895-1939	cd	Register till födda, vigda och döda i Jönköpings län	Vivi Bryntesson
Folkräkning	1860-1930	Internet	Personregister	Riksarkivet

Rörers sökfunktioner: Socken-Sök

NU PRESENTERAR vi nya Dispos, med samma grundfunktion som det gamla verktyget men med helt nytt utseende, nya sökmöjligheter och bättre träffsäkerhet. Du slipper helt enkelt en massa bläddrande – Dispos har redan gjort arbetet åt dig!

Nyttan med Dispos

Grundidén med Dispos är att länka till (ungefär) rätt sida i rätt kyrkbok hos de tre bildleverantörerna Riksarkivet, ArkivDigital och Ancestry. Du anger tid och församling, eventuellt också en precis plats, och får då länkar direkt till avfotograferade uppslag i rätt kyrkbok. Du väljer själv vilken leverantör du vill gå vidare till. ArkivDigital och Ancestry förutsätter abonnemang, medan Riksarkivet är gratis.

Dispos ger även en del ytterligare information om den församling du söker i, till exempel fakta från *Sveriges församlingar genom tiderna*, länkar till Riksarkivets sida med församlingens administrativa tillhörighet genom tiderna, *Nationell arkivdatabas* med mera. Du ser också direkt på kartan var i Sverige församlingen finns.

En nyhet är att du nu även kan söka dig fram till rätt församling via klick-

bara kartor. Du kan starta med ett län eller med ett landskap – har du en ana från Småland kanske du inte vet i vilket län Stengårdshult ligger, men det vet Dispos. Där kan du klicka fram en lista med alla församlingar i en viss kommun, vilket är till hjälp inte minst när församlingen inte heter som orten (som till exempel S:t Per).

Nytt är också att du får en karta som visar socknen omgiven av sina grannsocknar, något som annars inte är så lätt att få fram utan lokalkännedom. Kartan är klickbar, så att du lätt kan klicka dig vidare om du inte hittar vad du söker på första försöket.

Det finns även andra sätt att dra nytta av Dispos. När du söker en plats ger sökformuläret hela tiden förslag utifrån det du börjar skriva. Det betyder att du inte behöver veta i vilket län din sökta församling finns – börja skriva församlingsnamnet så får du en lista med alla församlingar som passar in. Där ser du då också om det finns församlingar med samma namn i olika län.

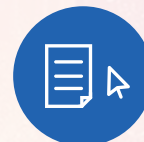
På motsvarande sätt är det med platsnamn – du behöver inte veta i vilken församling platsen ligger. Du kan börja skriva namnet på den plats du söker, så får du en lista med förslag

från alla församlingar i alla län. Den där listan kan också användas som läshjälp i besvärliga husförhörlängder – om du har hittat fram till rätt kyrkbok i rätt församling kan du i Dispos få en lista på alla gårdsnamn i den boken. Det kan hjälpa dig att se vad det står på det avfotograferade uppslaget hos din bildleverantör.

Resultatet

Efter en sökning får du upp ett sökresultat som ser ut ungefär som i Bild 3.

- Tillgängliga kyrkböcker – Alla slags kyrkböcker som någon av tjänsteleverantörerna tillhandahåller för den sökta församlingen.
- Födelse och dop – Kyrkböcker som innehåller födslar och dop i församlingen.
- Lysning och vigsel – Kyrkböcker med uppgifter om lysningar och vigslar.
- Död och begravning – Kyrkböcker med dödsfall och begravningar.
- Husförhör eller Församlingsbok – Husförhörlängder eller församlingsböcker för sökt församling och specifikt för en viss ort eller gård, om du sökt på det. Tyvärr saknar Dispos detaljerade index för merparten av församlings-

Sök en plats eller församling

Var?

Län: **Hela Sverige**

Församling: **Börja skriva för att söka**

Ortnamn: **Börja skriva för att söka**

Dina senaste sökningar

När?

Datum eller årtal: **yyyymmdd, yyyy-yyyy**

Tom formular

Sök

Dölj kartor

LÄN (Counties)

LANDSKAP (Provinces)

Bild 1. Sök en plats eller församling via formuläret eller kartan i Dispos.

Sök en plats eller församling

Var?

Län: **Södermanlands län (D)**

Församling: **Börja skriva för att söka**

Ortnamn: **Församlingar i Eskilstuna, D:**

Dina senaste

När?

Datum eller årtal: **yyyymmdd, yyyy-yyyy**

Tom formular

Sök

Dölj kartor

LÄN (Counties)

LANDSKAP (Provinces)

Församlingar i Eskilstuna, D:

- Barva
- Eskilstuna
- Eskilstuna Kloster och Fors [Eskilstuna]
- Eskilstuna stadsförsamling [Eskilstuna]
- Eskilstuna Fors
- Västerfors [Eskilstuna Fors]
- Tunafors [Eskilstuna Fors]
- Karl Gustafs stad [Eskilstuna Fors]
- Eskilstuna Kloster
- Österfors [Eskilstuna Kloster]
- Kloster [Eskilstuna Kloster]
- Fors
- Gillberga
- Hammarby
- Husby-Rekarne
- Husby [Husby-Rekarne]
- Husby Byringe [Husby-Rekarne]
- Torshälla landsförsamling [Hällby]
- Hällby
- Jader
- Kjula
- Lidstad [Lista]
- Lista
- Nashulta
- Råby [Råby-Rekarne]
- Tråby [Råby-Rekarne]
- Råby-Rekarne
- Stenkvista
- Sundby
- Torshälla stadsförsamling [Torshälla]
- Torshälla
- Tumbo
- Tuna
- Vallby

Bild 2. Klicka fram en lista med alla församlingar i en kommun.

böckerna och för en mindre del av husförhörlängderna, men du kommer i alla fall till rätt bok.

- Register till kyrkböcker med mera – Här finns sekundära register, till exempel länkar till folkräkningar, register, dvd-skivor med mera som kan ha framställts av föreningar och släktforskare.
- Församlingsfakta – Visar utdrag ur Sveriges församlingar genom tiderna med mera.
- Kartor och kartlänkar – Visar en kartbild med omgivande socknar för sökt församling, samt länkar till kartor och kartinformation hos Hitta.se, Kartbild.com och Lantmäteriet. Om du vill kan du också få samma information för alla församlingskyrkor i den kommunen.

Du kommer vidare till bilderna hos din leverantör genom att klicka på någon av de små ikonerna i tabellens högra kolumn.

Skillnader mot tidigare

Dispos har fått helt nytt utseende, med färger enligt Dis grafiska profil, och bilden anpassar sig efter hur stor skärm din enhet har. Noggrannheten i sökningarna har förbättrats, bland annat för att vi drar nytta av indexeringar som gjorts på Riksarkivet.

Dispos har även blivit bättre på att förstå sig på ”konstiga” kyrkböcker, till exempel där födelselängden fortsätter i en helt annan del av boken. Noteringar för en församling i kyrkböcker från en annan församling i pastoratet hanteras bättre, liksom helt opaginerade volymer.

Förutom nyheterna som nämnts tidigare, med kartorna och förslag utifrån vad man skriver, finns det några andra förändringar att lägga märke till:

- Nu kan du söka på en tidsperiod, till exempel 1850–1870, i stället för bara ett år i taget.
- Du behöver inte ange om det är födda, vigda, döda eller husförhör du söker. Du får alla böcker i en sökning, men sorterade så att du kan titta på en kategori i taget. Att byta kategori går blixtnabbt, eftersom data redan är hämtade.
- Du får en lista med dina senaste sökningar, så att det är enkelt att gå tillbaka eller göra en snarlik sökning.
- Det är lättare att anmäla ett fel. Använd knappen ”Rätta” för att hjälpa till att successivt förbättra Dispos.

Hitta Dispos

I Disgen finns en liten knapp som heter *Sök i Dispos på Internet* och som i nyare Disgen ser ut som en jordglob med en bok framför (i äldre versioner har knappen en bok-symbol). Med den kan du beställa en sökning för vald händelse för den person du har aktuell, och kommer då direkt till resultatsidan i Dispos.

På motsvarande sätt är det i Disbyt – bredvid markeringarna för källhänvisningarnas kvalitet finns bok-symbolen som är en länk till Dispos.

Du kan också nå Dispos via Dis webbplats, www.dis.se > Genvägar eller gå direkt till dispos.dis.se och använda sökformuläret och kartorna där.

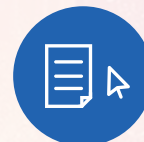
Dispos är ett fristående verktyg som gör lika stor nytta för den som använder något annat släktprogram än Disgen. Men Dispos är en medlemsförmån – du måste alltså vara medlem i Dis och behöver logga in med ditt medlemsnummer.

Dispos framöver

Den nya versionen av Dispos är i drift sedan slutet av oktober, efter några års arbete och tester. Men utvecklingsarbetet fortsätter.

Näst i tur står ett verktyg för att slå upp kyrkboks-bilden utifrån en sparad referens – kanske särskilt efterlängtat av den som sitter med gamla GID-nummer som inte längre fungerar. Där är tanken att man ska få en modernare länk till Ancestry, men också motsvarande hos de andra leverantörerna. Om man av någon anledning vill byta leverantör behöver man alltså inte göra om letandet utan kan direkt få en översättning av sin gamla referens till hur den ser ut hos de andra.

Avsikten är vidare att Dispos ska utökas till att göra även flyttningslängder och eventuellt konfirmationslängder sökbara på samma sätt som födda/vigda/döda – kanske inte med datumprecision, men i varje fall årsvis. Det förutsätter ett inte obetydligt arbete med att komplettera databasen, och det finns just nu ingen tidplan för det. ▣

Sök en plats eller församling

Var?
Län: Södermanlands län (D)
Församling: Vallby (D)
Ortnamn: Ingeby
Dina senaste sökningar
Töm formulär
Sök
Visa kartor

Tillgängliga kyrkböcker
Födelse och dop
Lysning och vigsel
Död och begravning
Husförhör eller Församlingsbok
Register till kyrkböcker m.m.
Församlingsfakta
Kartor och kartlänkar
Omgivande socknar
Kartlänkar

Får du konstiga resultat eller döda länkar?
Läs här eller klicka på Rätta

Vallby och dess närmaste grannar

Bild 3. En karta visar eftersökt församling omgiven av sina grannförsamlingar.

Sök en plats eller församling

Var?
Län: Södermanlands län (D)
Församling: Vallby (D)
Ortnamn: Ingeby
Dina senaste sökningar
Töm formulär
Sök
Visa kartor

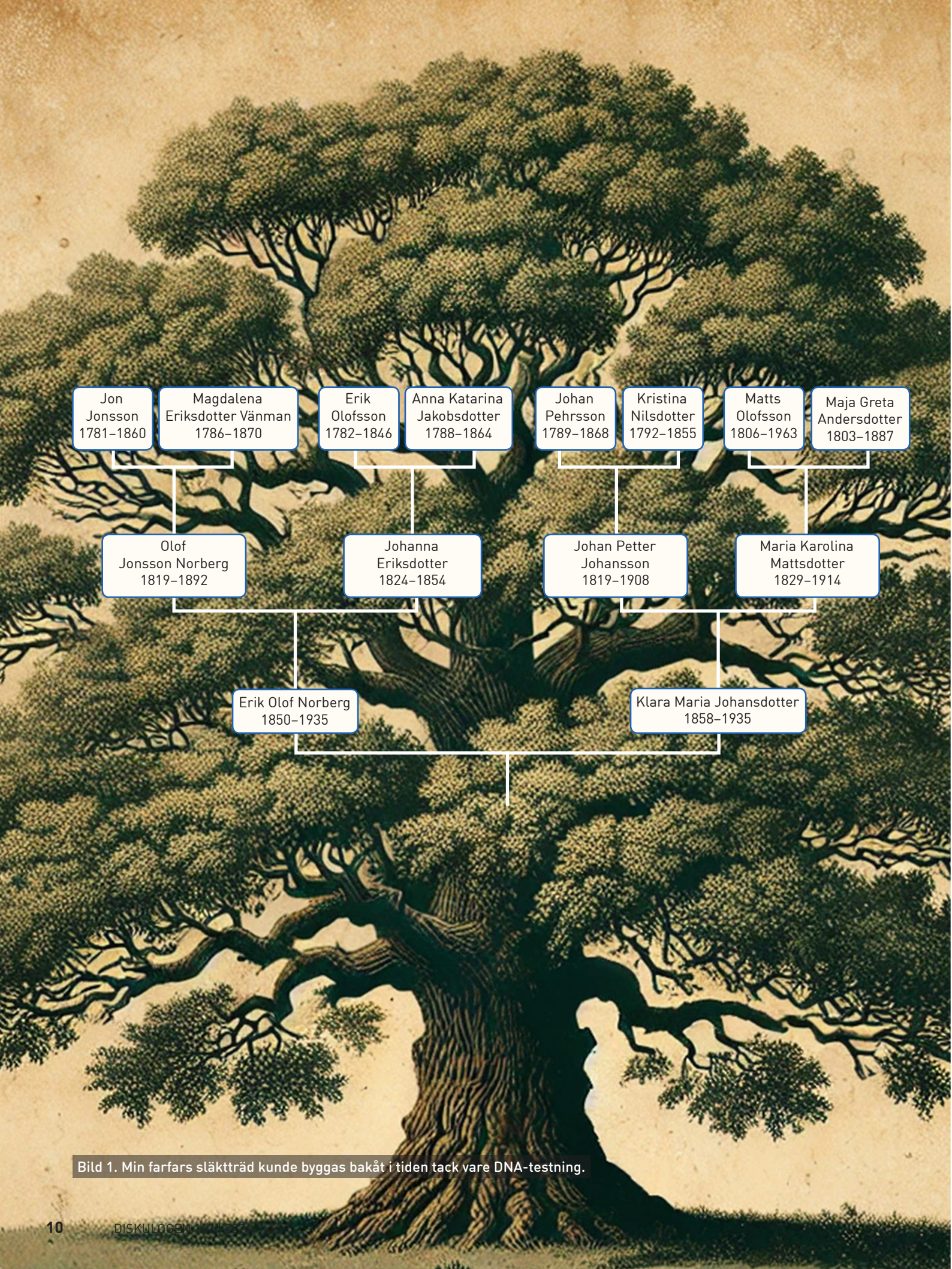
Ingeby, Vallby (D) 1850 – 1900, uppslag i HFL

Plats	Årtal	Signum	Sida/Bild	Gå till bild
Ingeby	1846	AI:9	130	
Ingeby	1851	AI:10	197	
Ingeby	1856	AI:11	197	
Ingeby	1861	AI:12	199	
Ingeby	1866	AI:13	217	
Ingeby	1871		223	
Ingeby	1876	AI:15	236	
Ingeby	1881	AI:16	235	
Ingeby	1886	AI:17	233	
Ingeby	1891	AI:18	237	

Tillgängliga kyrkböcker
Födelse och dop
Lysning och vigsel
Död och begravning
Husförhör eller Församlingsbok
Uppslag orten
Församlingen
Register till kyrkböcker m.m.
Församlingsfakta
Kartor och kartlänkar

Får du konstiga resultat eller döda länkar?
Läs här eller klicka på Rätta

Bild 4. Resultatet är en lista över tillgängligt material och olika fakta.

Jon
Jonsson
1781–1860

Magdalena
Eriksdotter Vänman
1786–1870

Erik
Olofsson
1782–1846

Anna Katarina
Jakobsdotter
1788–1864

Johan
Pehrsson
1789–1868

Kristina
Nilsdotter
1792–1855

Matts
Olofsson
1806–1963

Maja Greta
Andersdotter
1803–1887

Olof
Jonsson Norberg
1819–1892

Johanna
Eriksdotter
1824–1854

Johan Petter
Johansson
1819–1908

Maria Karolina
Mattsdotter
1829–1914

Erik Olof Norberg
1850–1935

Klara Maria Johansdotter
1858–1935

Bild 1. Min farfars släktträd kunde byggas bakåt i tiden tack vare DNA-testning.

Identifiera okända fäder med hjälp av DNA

Genom att kombinera autosomalt DNA, yDNA och segmenttriangulering kunde några okända fäder i släkträdet identifieras.

MIN FAR föddes den 13 augusti 1913 i Hörnefors i södra Västerbotten. Modern Nanny Elina Ekholm var 30 år, ogift och hade redan en treårig dotter. Nanny Elina arbetade som mjölkerska vid Hörnefors bruk och hade svårt att ta hand om två små barn samtidigt. Fadern var enligt födelseboken okänd, och min far kom att växa upp i en fosterfamilj.

När jag gick i pension 2019 beslöt jag mig för att försöka ta reda på vem som var min farfar. Den här artikeln sammanfattar det arbetet och vad jag kom fram till; allt finns mer detaljerat beskrivet i *Journal of Genetic Genealogy* (Lundh, 2023).

De oplacerades släkträd

Mitt "farfarsprojekt" inleddes med att jag och min bror DNA-testade oss hos MyHeritage. Jag koncentrerade mig på de DNA-träffar som vi tillsammans delade minst 100 cM med. Jag hade redan kartlagt min mammas och min farmors släkträd, och genom jämförelse med DNA-träffarnas släkträd kunde jag se att ungefär hälften av dessa var släkt med mig via min mamma eller farmor.

Men den andra hälften, sammanlagt nitton DNA-träffar, kunde jag inte se hur jag var släkt med. Jag kallade dem mina oplacerade DNA-träffar och gissade att släktskapet till de flesta av dem gick via min okände farfar. Kan-

ske skulle de på något sätt kunna visa vägen till den släkt han kom ifrån?

De nitton oplacerade DNA-träffarna sammanfattas i Tabell 1. Eftersom det rör sig om personuppgifter är det viktigt med konfidentialitet. Därför

använder jag kodnamn, som skiljer sig från DNA-träffarnas verkliga namn. Siffrorna i slutet av kodnamnet anger hur mycket DNA jag och min bror tillsammans delade med dem.

Kodnamn	Bror 1 cM	Bror 2 cM	Totalt unik DNA cM	De två största DNA-segmenten (cM)	Antalet delade segment (> 6 cM)
Sofia-150	55	119	150	39 och 32	11
Thore-147	106	113	147	64 och 28	9
Eivor-144	89	83	144	33 och 20	11
Maja-132	52	102	132	24 och 18	11
Cesar-128	117	54	128	34 och 34	7
Willy-124	59	118	124	27 och 24	9
Igor-124	68	112	124	42 och 37	7
George-122	75	58	122	25 och 24	10
Austin-120	91	82	120	23 och 21	12
Tora-116	95	74	116	16 och 14	12
Clara-114	24	114	114	40 och 18	7
Elisabeth-115	44	88	111	31 och 24	7
Axel-112	33	112	112	35 och 24	7
Marcus-111	65	79	111	39 och 16	9
Bruno-108	56	68	108	51 och 19	5
Ellie-106	59	63	106	33 och 15	9
Bianca-102	102	61	102	62 och 40	2
Ludvig-101	67	95	102	55 och 11	7
Elvira-101	40	85	101	17 och 15	10

Tabell 1. De närmaste oplacerade DNA-träffarna för mig (bror 1) och min bror (bror 2), med den totala mängden delat unikt DNA, de två största DNA-segmenten, och antal delade segment. De tretton DNA-träffar som är gråmarkerade visade sig tillhöra min farfars släkt.

	Bror 1	Bror 2	Totalt
Viveka-509	286 cM	372 cM	509 cM
Mattias-304	167 cM	208 cM	304 cM
Niklas-290	204 cM	113 cM	290 cM
Steve-168	101 cM	102 cM	168 cM

Tabell 2. Mängden DNA (cM) som jag och min bror delade med de fyra Norberg-ättlingarna. Not. Viveka-509 och Mattias-304 är syskon.

Släktskap	Genomsnittligt delad DNA	Variationsvidd (låg till hög; 99:e percentilen)
Halvkusiner	449	156–979
Tremänningar	229	41–592

Tabell 3. Mängd DNA som man delar med halvkusiner och tremänningar, enligt Bettingers (2020) Shared cM Project 4.0.

Från början var min strategi att testa olika idéer om vem som var min farfar – olika "farfarskandidater" – genom att jämföra de olika kandidaternas släkträd med släkträden hos de oplacerade DNA-träffarna. Men det ledde ingenstans. Ingenting verkade stämma. I det läget övergick jag till ett helt annat angreppssätt, utan förutfattade meningar om vem som kunde vara den okände farfadern. Den nya strategin, som kom att fungera förvånansvärt bra, innebar att undersöka hur de oplacerade DNA-träffarna var släkt med varandra.

Utarbeta en hypotes

Min tanke var att om de oplacerade DNA-träffarna (eller åtminstone många av dem) var släkt med mig via min farfar, så borde de ju också vara släkt med varandra. Och i så fall borde deras inbördes släktskap kunna ge ledtrådar till min farfars identitet. När jag granskade deras släkträd upptäckte jag att vissa namn återkom i flera av släkträden. Dessa återkommande namn verkade utgöra ett slags genealogiska knutpunkter, och jag gjorde därför en systematisk genomgång av de oplacerade DNA-träffarnas släkträd för att se vilka namn som återkom oftast. Jag hittade fyra gifta par som återkom i minst tre av de oplacerade DNA-träffarnas släkträd:

1. Matts Olofsson (född 1806 i Bodum, Grundsunda) och Maja Greta Andersdotter (född 1803 i Långed, Nordmaling), som fanns

i släkträden hos åtta av de nitton oplacerade DNA-träffarna.

2. Erik Olofsson (född 1782 i Mullsjö, Nordmaling) och Anna Katarina Jakobsdotter (född 1788 i Örsbäck, Nordmaling), som fanns i fyra av släkträden.
3. Johan Petter Johansson (född 1819 i Ava, Nordmaling) och Maria Karolina Mattsdotter (född 1829 i Ava, Nordmaling), som fanns i tre släkträd.
4. Jon Pehrsson (född 1795 i Berg, Vännäs) och Anna Beata Vilhelmsdotter Berggren (född 1791 i Vännäs), som fanns i tre släkträd.

Nästa steg var att undersöka om dessa genealogiska knutpunkter hängde samman i något slags mönster. De tre första hängde mycket väl samman. Kvinnan i par 3, Maria Karolina Mattsdotter (född 1829) visade sig vara dotter till par 1. Dessutom var en av hennes döttrar, Klara Maria Johansdotter (född 1858), gift med Erik Olof Norberg (född 1850 i Lögdeå, Nordmaling), som var dotterson till par 2. Knutpunkterna 1, 2 och 3 bands alltså samman i ett nät av släktskap som mynnade ut i paret Erik Olof Norberg (född 1850) och Klara Maria Johansdotter (född 1858).

Nu hade jag en klar hypotes: Min farfar var förmodligen en av sönerna till Erik Olof Norberg och Klara Maria Johansdotter. Men vem av dessa söner kunde det vara? En genomgång av husförhörslängderna visade att de fick sammanlagt femton barn, varav tio sö-

ner. Sju av sönerna överlevde barndomen och var i den åldern att de kunde vara min farfar. Fyra av dem hade inga kända barn. Men tre av sönerna hade barn och jag kunde lokalisera fyra barnbarn (fyra Norberg-ättlingar) som alla var villiga att DNA-testa sig.

Testa hypotesen

Mängden delad DNA visade att alla fyra Norberg-ättlingarna med största sannolikhet var tremänningar till min bror och mig (Tabell 2), vilket var i linje med hypotesen. Ingen av dem delade dock så mycket DNA med oss att det var troligt att vi var halvkusiner (Tabell 3) – vilket skulle ha varit fallet om någon av dem varit barnbarn till vår farfar.

Att jag hittat rätt familj styrktes även med hjälp av yDNA. En av mina nyfunna tremänningar, Steve-168, var sonsons son till Erik Olof Norberg. Om hypotesen stämde borde vi ha samma farfars far. Testning av yDNA, testet Big Y-700, på FamilyTreeDNA (FTDNA) visade en närmast perfekt överensstämmelse. Steve-168 och jag kom att bilda en ny haplogrupp som gavs beteckningen R-FT115761.

Allt tyder alltså på att min farfar är en av sönerna till paret Erik Olof Norberg (född 1850) och Klara Maria Johansdotter (född 1858). Men allt pekar också på att det handlar om en av de söner som inte har några andra kända barn. Den troligaste kandidaten är förmodligen Karl Elof (född 1893). Han emigrerade till USA i april 1913,

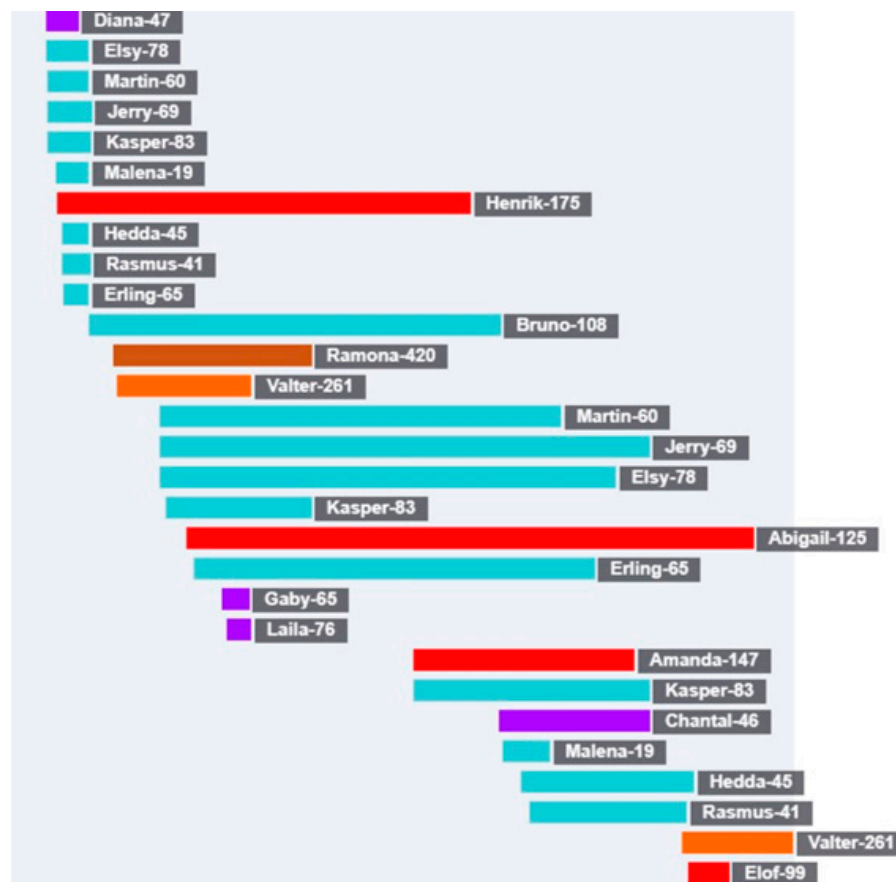
fyra månader innan min fars födelse. Det skulle kunna förklara varför han aldrig förekommit i diskussionerna om vem som kunde vara fadern, eftersom han inte längre fanns kvar i bygden. Men om det var han, så hade han kanske ingen aning om att han skulle bli far.

Jag kunde spåra en del av Karl Elofs förehavanden i USA via Ancestry. Han ska ha arbetat som "clerk" på firman Sash & Door i Hennepin, Minnesota. I samband med den ekonomiska krisen i början av 1930-talet återvände han till Nordmaling. Men han gifte sig aldrig och avsaknaden av andra kända barn gör att det inte går att komma vidare längs det spåret.

I mitt släktträd har jag valt att benämna min farfar som Okänd Norberg. Även om Karl Elof är den troligaste kandidaten finns det också några andra möjliga. Klart är i varje fall att jag fått kunskap om min farfars släktträd flera generationer bakåt i tiden (se släktträd i Bild 1). Klart är också att jag inte hade kunnat hitta min farfars familj utan hjälp av DNA-testning – jag har inte funnit några andra uppgifter som visar att min farmor haft kontakt med någon av sönerna i familjen Norberg.

Triangulera segment

Som framgår av det ovanstående så var de tre första genealogiska knutpunkterna mycket väl sammanhållna – de utgjorde ett nät av släktskap som gjorde det möjligt att hitta min far-

- FM Nanny Ekholm (1883)
- FMM Maria Kristina Forssén (1855) & FMF Erik Ekholm (1845)
- FMMF Carl Johan Forssén (1828) & FMMM Susanna Forssén (1826)
- Jon Pehrsson (1795)
- Jon Pehrssons föräldrar Barbro Olofsdotter (1757) & Per Jonsson (1754)

Bild 2. DNA-segment på kromosom 16 (från position 4 171 701 till position 90 233 487) som min bror delar med DNA-träffar där våra närmaste gemensamma anor (NGA) finns i fem på varandra följande generationsled (angivna med olika färger), från vår farmor via hennes föräldrar och morföräldrar till Jon Pehrsson och hans föräldrar.

fars familj. Men hur var det då med den fjärde knutpunkten: paret Jon Pehrsson (född 1795) och Anna Beata Vilhelmsdotter Berggren (född 1791) från Vännäs. De verkade inte vara

nära släkt med de andra tre. Hur kom de in i bilden? Hur var jag släkt med dem?

Den mest näraliggande hypotesen var att de var släkt med mig via någon

annan okänd far i mitt släkträd. Kartläggningen av min farmors släkträd hade visat att min farmors morfar Carl Johan Forssén (född 1828) hade en ogift mor, och att fadern angavs som "okänd". Husförhörslängden visade att hans mor Greta Stina Olofsdotter (född 1800) arbetade som piga på en gård i byn Pengsjö, strax utanför Vännäs, 1827 när hon blev med barn. I Pengsjö fanns fem gårdar, och när jag läste vilka som bodde där fann jag att på en granngård bodde just Jon Pehrsson (född 1795) och Anna Beata Vilhelmsdotter Berggren (född 1795) tillsammans med sina barn.

Kanske var Jon Pehrsson far till Carl Johan Forssén, och att det förklarade mitt släktskap med honom? Men hur skulle jag kunna använda DNA för att undersöka om det stämde? När man testar sig via MyHeritage får man tillgång till uppgifter inte bara om vilka DNA-segment man delar med sina DNA-träffar på de olika kromosomerna, utan också tillgång till vilka DNA-segment som ens olika DNA-träffar delar med varandra. Om Jon Pehrsson var Carl Johans far så innebär det att mitt släktskap med Jon gick via Carl Johan, och då borde en del av de DNA-segment som jag delade med DNA-träffar som hade Jon Pehrsson i sitt släkträd också delas av DNA-träffar som var ättlingar till Carl Johan. Detta kan undersökas med hjälp av segmenttriangulering.

Segmenttriangulering innebär att man undersöker släkträden hos personer man delar ett visst DNA-segment med, i syfte att hitta de närmaste gemensamma anorna (NGA) med dessa personer. På så sätt kan man dra slutsatsen att ett visst DNA-segment sannolikt härrör från dessa gemen-

samma anor. Men det är mer intressant än så, eftersom man i allmänhet delar ett visst DNA-segment med personer som finns på olika genealogiskt avstånd. Det gör att denna typ av triangulering i bästa fall kan bli ett slags "DNA-segmentens arkeologi", på så sätt att man kan spåra ett visst DNA-segment, generation för generation, bakåt i historien. Det är i princip möjligt att testa hypoteser om okända fäder flera generationer tillbaka i tiden.

Detta kan illustreras med hjälp av DNA-segment på kromosom 16 som min bror delade:

- med personer som var ättlingar till vår farmors morfar Carl Johan Forssén (född 1828) i tre olika generationsled (på kusin-, tremännings- och fyrmänningsnivå) och
- med personer som var ättlingar antingen till Jon Pehrsson (född 1795) eller hans föräldrar.

Bild 2 (gjord med hjälp av programmet DNAPainter) visar segmenttriangulering med DNA-träffar där NGA finns i fem olika generationsled (farmor, hennes mor, hennes morfar Carl Johan Forssén, samt hans förmodade far Jon Pehrsson och dennes föräldrar). Att det gick att hitta DNA-träffar där NGA fanns även med Jon Pehrssons föräldrar stärker hypotesen, eftersom det tyder på att DNA-segmentet härrör från Jon och inte från hans hustru.

Liknande DNA-segment på andra kromosomer stärker ytterligare hypotesen att Jon Pehrsson var Carl Johans far (de finns redovisade i min artikel i *Journal of Genetic Genealogy*). DNA-segmentet på kromosom 16 är ett av de allra mest illustrativa exemplen. Samtidigt illustrerar det en annan viktig sak – betydelsen av att

även ens syskon DNA-testar sig. Det var inte jag utan min bror som delade detta DNA-segment med släktingar på farmors sida. Själv delade jag bara en mycket liten bit av DNA-segmentet (14,5 cM alldeles i slutet av kromosomen). Den kromosom i det sextonde kromosompåret som jag fått från min far kom nästan helt och hållet från vår farfar, medan den kromosom i det sextonde kromosompåret som min bror fått från vår far kom nästan helt och hållet från vår farmor.

Kromosom tolv

Som kontrast är det intressant att granska även DNA-segment på kromosom 12, som jag (men inte min bror) delade med ättlingar till Jon Pehrsson och hans föräldrar (Bild 3). Även om dessa DNA-resultat är förenliga med hypotesen att Jon Pehrsson var Carl Johans far, så får hypotesen inte samma entydiga stöd här. Visserligen delar två av mina tremänningar (Jocelyn-661 och Ramona-420) viktiga bitar av samma DNA-segment, vilket stämmer väl med hypotesen. Men här saknas det ett generationsled: jag kunde inte hitta en enda släkting på fyrmänningsnivå som delade bitar av dessa DNA-segment – detta till skillnad från de fyra fyrmänningar som delade bitar av DNA-segmentet på kromosom 16 (jmf Bild 2). Detta trots att jag bland mina DNA-träffar har sammanlagt nio fyrmänningar som är ättlingar till Carl Johan Forssén.

Avsaknaden av DNA-träffar på fyrmänningsnivå i segmenttrianguleringen på kromosom 12 kan vara en ren slump, men öppnar också upp för möjligheten att jag skulle kunna vara släkt med Jon Pehrsson (född 1795) på fler än ett sätt. Ett ytterligare skäl

att undersöka denna möjlighet är den förhållandevis stora mängd DNA som jag delar med Jon Pehrsson-ättlingar som Cesar-128 och Bianca-102 (117 cM respektive 102 cM), trots att släktskapet via Carl Johan bara innebär att jag är halv-femmänning med Cesar-128 och att Bianca-102 är min halv-femmänning-ett-steg-bort. Är det troligt att denna relativt stora mängd delad DNA går att förklara enbart utifrån så pass avlägsna släktskap?

Släktskap

Enligt Bettinger (2020) delar man i genomsnitt 35 cM med sina femmänningar, även om variationsvidden är stor: från 0 till 139 cM. Några uppgifter om hur mycket DNA man delar med halv-femmänningar redovisas inte av Bettinger, men 117 cM är förmodligen i mesta laget, om det inte finns fler släktskapsrelationer. Dessutom visade det sig att min tremänning Jocelyn-661 delar hela 162 cM med Cesar och 127 cM med Bianca, det vill säga ännu mer än jag. Kunde det verkligen förklaras enbart utifrån att hon var halv-femmänning med Cesar via sin farfars morfars far Jon Pehrsson (född 1795) och att Bianca var hennes halv-femmänning-ett-steg-bort?

Oberoende släktskapslinjer

Gemensamt för DNA-segmenten både på kromosom 12 och 16 är att de uppfyller det krav på oberoende släktskapslinjer till gemensamma anor som formuleras av Thomas (2021): ”Förekomsten av tre (eller fler) oberoende släktlinjer till de gemensamma anorna är vad som ger trianguleringen dess förmåga att belägga släktskapsförhållanden” (s. 71). Det inne-

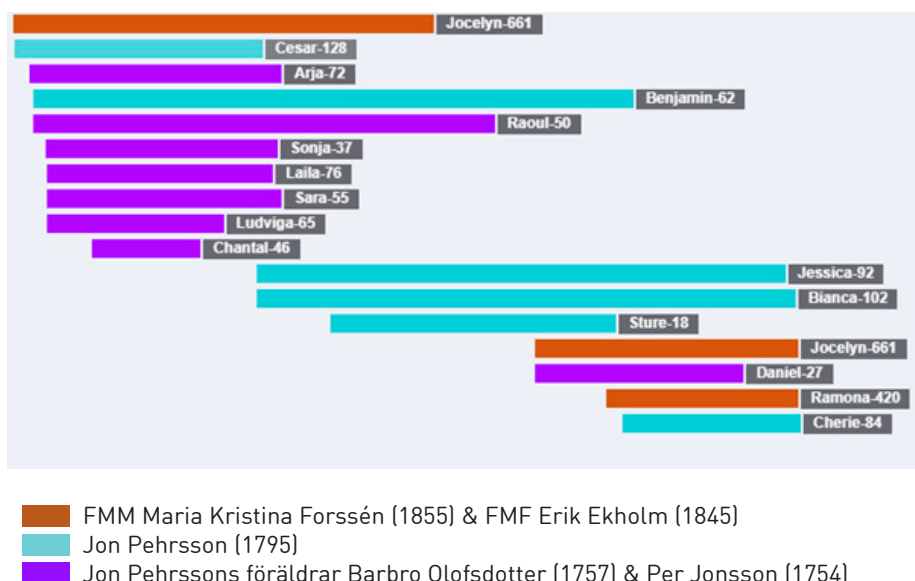

Bild 3. DNA-segment på kromosom 12 (från position 3 744 487 till position 68 138 077) som jag delar med DNA-träffar där våra närmaste gemensamma anor (NGA) finns på tremänningsnivå men saknas på fyrmänningsnivå, samtidigt som NGA finns med både Jon Pehrsson och hans föräldrar.

bär att trianguleringen i det här fallet bör innehålla minst tre oberoende släktlinjer till Jon Pehrsson för att belägga släktskapsförhållandet. Bild 4 visar släktskapslinjerna för samtliga de DNA-träffar som var involverade i trianguleringarna på kromosom 12 (grönmarkerade) och kromosom 16 (rödmarkerade) och som var ättlingar till Jon Pehrsson via hans barn inom äktenskapet, samt även en mängd andra DNA-träffar som var ättlingar till hans barn inom äktenskapet. Som framgår innehåller trianguleringen på kromosom 12 sex olika släktlinjer, medan trianguleringen på kromosom 16 innehåller sju olika släktlinjer. Det är starka belägg för att DNA-segment både på kromosom 12 och 16 verkligen härrör från Jon Pehrsson.

Givande hobby

Den här släktforskningen fyllde en stor del av min tid från 2019 till 2023. Även om jag har ägnat mig åt forskning under större delen av mitt vuxna liv och varit intensivt engagerad i

många olika slags forskningsfrågor, är släktforskningen bland det allra roligaste och mest givande jag ägnat mig åt. Inte bara för att det gav mig nya kunskaper om min egen släkt utan också för att det gav mig nya perspektiv både på genetisk genealogi och på västerbottnisk lokalhistoria. ▣

Referenser:

- Bettinger, B.T. (2020). The shared cM project. Version 4.0. Retrieved from <https://thegeneticgenealogist.com/2020/03/27/version-4-0-march-2020-update-to-the-shared-cm-project/>
- Lundh, L. G. (2023). Case studies using genealogical junctions among unplaced DNA matches to identify unknown ancestors. *Journal of Genetic Genealogy*, 11, 1. Article 111.002.
- Thomas, T. (2021). Autosomal DNA and genealogy: How can DNA and triangulation be used to identify, evaluate and present conclusions of relatedness? *Journal of Genetic Genealogy*, 9, 1-171. Article 91.005.

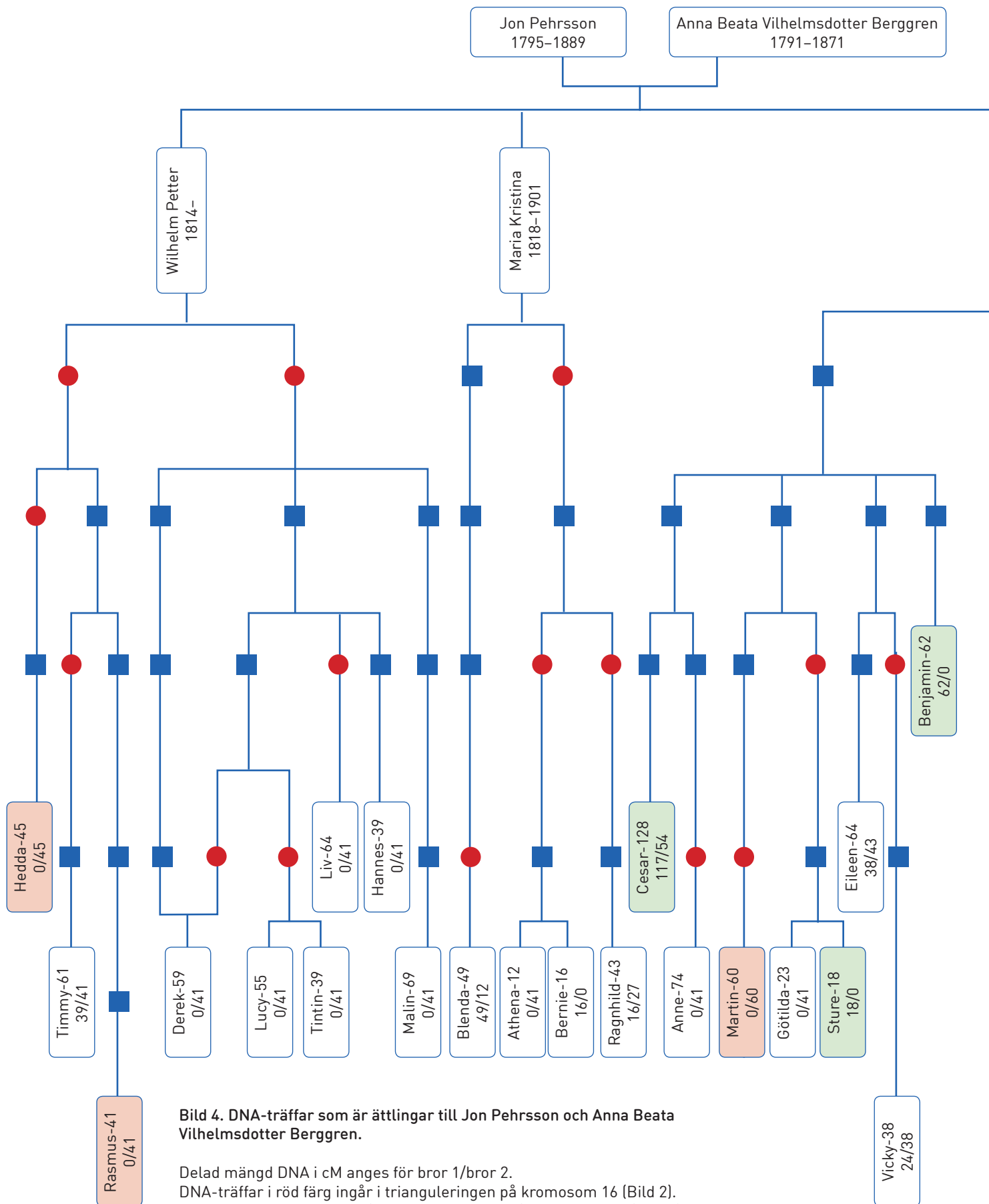

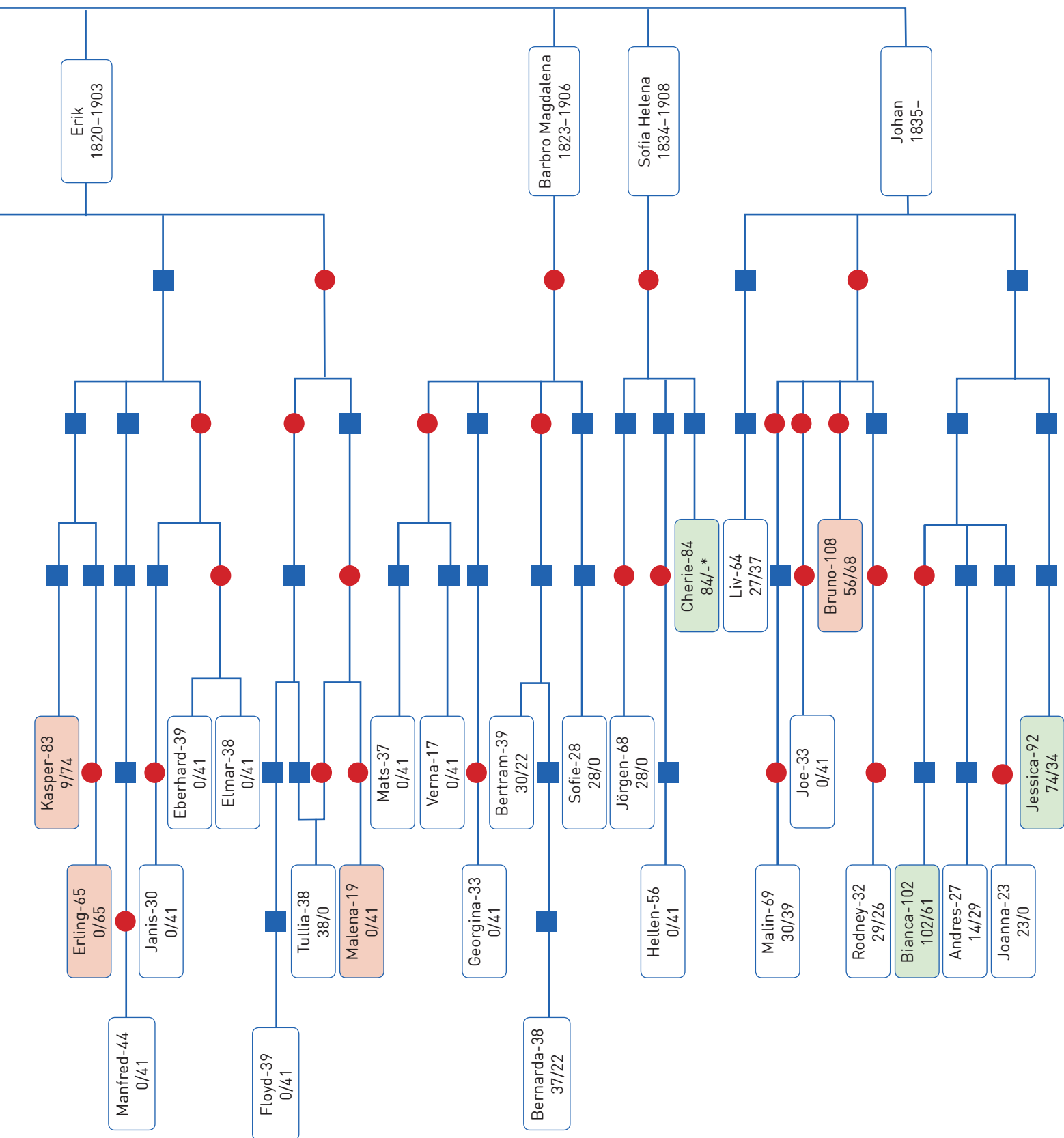
Bild 4. DNA-träffar som är ättlingar till Jon Pehrsson och Anna Beata Vilhelmsdotter Berggren.

Delad mängd DNA i cM anges för bror 1/bror 2.

DNA-träffar i röd färg ingår i trianguleringen på kromosom 16 (Bild 2).

DNA-träffar i grön färg ingår i trianguleringen på kromosom 12 (Bild 3).

* Cherie-84 och Anne-74 hade enbart testat sitt DNA hos FamilyTreeDNA, och min bror hade inte testat sig där.

Träff för Dis funktionärer

FUNKTIONÄRSTRÄFFEN BLEV till en lyckad helg på på Fri-murarehotellet i Linköping. Vi hade bra lokaler för konferensen, god mat till deltagarna, bra ljud till distansdeltagarna och många glada miner bland deltagarna på plats.

Funktionärsträffen är en blandning av motivation inför kommande vinters verksamhet och belöning för utfört arbete sedan senast.

Hur deltagarna upplevde helgen ska naturligtvis deltagarna svara på. Det var 46 deltagare på plats och 26 på distans via Zoom. De har möjlighet att beskriva upplevelsen med att vara funktionär i föreningen och få möjligheten att få delta på funktionärsträffen.

Vi har idag drygt 200 funktionärer av olika kategorier i föreningen inklusive de som är engagerade i någon av våra åtta regionföreningar. Största grupperna är utbildare och faddrar, sedan är det styrelseledamöter av olika slag. Många av dem har flera olika funktionärsuppgifter. I övrigt är det Disbytombud, utvecklare, styrgruppsledamöter, kartspecialister, valberedning, testare och deltagare i olika arbetsgrupper.

Alla funktionärer blir inbjudna att delta på funktionärsträffen och det är många som tar tillfället i akt för att få träffa andra och utbyta tankar och idéer om verksamheten i föreningen.

Helgens upplägg

Programmet hade i år ingen extern föreläsare, istället var det mycket som handlade om föreningens interna arbete. Jag berättade om diverse nyheter och planer kring våra olika verktyg som vi tillhandahåller medlemmarna. Hans Bjernevik bistod med att berätta om vad som var aktuellt inom kartgruppen och Kristina Andersson om pågående arbete med nästa version av Disgen.

Naturligtvis var det ett rejält pass med tid för respektive funktionärsgrupp att samlas och mötas för att diskutera interna frågor för respektive grupp.

Deltagarna fortsatte under söndagen det visionsarbete som påbörjades under förra årets funktionärsträff. I år fick de nyskapade tvärgrupperna ta ställning till tre olika förslag som mejslats fram utifrån styrelsens bearbetning av förra årets diskussion. Många tankar kom fram om hur för-

eningen skulle kunna utvecklas i olika riktningar. Diskussionen fortsätter nu i styrelsen.

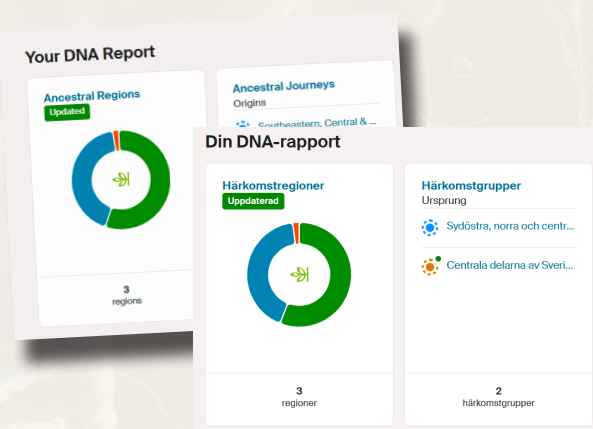
Dessutom genomfördes under ledning av Christer Gustavsson en workshop om Disgens fortsatta utveckling i framtiden efter den kommande nya versionen.

Avslutningsvis fördes också ett resonemang om funktionärsträffens framtid. Vad ska den innehålla, hur ska den genomföras, var i landet ska vi träffas med flera spännande frågeställningar avhandlades. Slutsatsen blev nog precis som den jag nästan inledde med, träffen är ett tillfälle att träffas och utbyta tankar, få svar på sina frågor och känna en motivation för fortsatt engagemang för Föreningen Dis.

Om även du engagerar dig kanske du också kan vara med i diskussionerna på funktionärsträffen framöver. ▣

Dis funktionärer deltog på helgens aktiviteter genom att närvara fysiskt eller digitalt.

DNA-krönika

ANCESTRY JOBBAR kontinuerligt med uppdatering av etnicitetsuppskattningarna, men de implementeras bara ungefär en gång om året. De stora etnicitetsgrupperna ska representera ens anor de senaste 500–1000 åren. Tack vare den stora databasen kan man även utläsa mindre grupper, tidigare *Communities*, som visar varifrån anorna kommer de senaste 200 åren.

Ancestry kallar inte längre informationen om ens djupare ursprung för etnicitet/*Ethnicity* utan *Härkomstregioner/Ancestral Regions*. Och de mindre grupperna som hette *Communities* heter nu *Härkomstgrupper* och *Ursprung/Ancestral Journeys* och *Origins*. Samtidigt har även utseendet på sidorna med DNA-resultaten ändrats.

En annan efterlängtat nyhet för betalfunktionen Pro Tools hos Ancestry är att man nu äntligen kan sortera gemensamma DNA-träffar efter antingen hur mycket DNA man själv eller den andra personen delar med dem.

23andMe har stora ekonomiska problem, men inga lösningar på problemet har ännu gjorts offentliga. Trots det har man börjat släppa några nyheter och nya verktyg. Släktskapsberäkningarna ska nu vara uppdaterade och bättre. Det ska även vara möjligt att göra sökningar i arkivmaterial via 23andMe. Det är en stor nyhet eftersom 23andMe enbart har varit fokuserade på DNA-resultatet och endast erbjudit ett begränsat släktträd. De har inte riktat sig mot släktforskare utan mer de som utforskar sitt ursprung på grund av intresse av hälsa och personlighetsdrag.

En annan stor nyhet är att en uppdatering av mtDNA-trädet hos FamilyTreeDNA är på gång. Det är verkligen på tiden då det nuvarande trä-

det skapades 2016. Uppdateringen kommer antagligen att ge många nya rön att studera i jakten på okända mödrar i släktträdet.

Jag har startat många små träd i Ancestry för DNA-träffar från 23andMe för att försöka hitta deras anor och därefter våra gemensamma anor. Det har varit kämpigt då man ofta har väldigt lite information att börja med men till slut kunde jag bygga ut några släktträd med många generationer vilket efter lite arbete gav kopplingar till flera andra DNA-träffar. Det är verkligen givande.

Jag har lagt lite mer tid på visuell fasning där man med hjälp av syskon försöker hitta vilka segment på varje kromosom som man fått från vilken mor- och farförälder. Jag har haft stor hjälp av Andrew Lees kalkylark i Google för att hantera segmentinformation för flera syskon. Men det är ändå en hel del arbete att göra för hand. Det klurigaste är att försöka avgöra om närliggande positioner bör anses som en gemensam rekombinationspunkt eller två separata. Det är verkligen viktigt att inte jobba på för snabbt och glömma att man bara kan lägga till en ny kod (som anger en mor- och farförälder) för en rekombinationspunkt för att därefter jämföra och kontrollera med andra DNA-träffar var resterande rekombinationen sker. Och ibland måste man ta bort eller sätta tillbaka en rekombinationspunkt för att det ska bli rätt.

Även om man inte jobbar med visuell fasning är det mycket intressant att ha öppet ett webbfönster för varje syskon eller nära släkting som man hanterar DNA-test för och lägga in samma DNA-träffar i kromosomvisaren för att se likheter och skillnader i delade segment på en specifik kromosom. ▣

Ny version av Sveriges dödbok

S **LÄKTFORSKARFÖRBUNDET**
GAV ut den nionde utgåvan av databasen *Sveriges dödbok* på usb i november 2023, och i april i år kom databasen också ut i en webbversion på Rötter.

Databasen innehåller nu avlidna mellan 1815 och 2022, vilket är en ökning från version 8 som innehöll perioden 1830 till 2020. Nutida material kommer från myndighetsdatabaser medan äldre material är transkriberingar som görs inom Släktforskarförbundets projekt *Namn åt de döda*. Omfattningen av de olika versionerna av *Sveriges dödbok* framgår av Tabell 1.

Databasen innehåller information om personer som avlidit i Sverige under perioden, men även en del svenskar som avlidit utomlands. Uppgifterna som finns är namn, födelse- och dödsdatum, civilstånd, dödsförsamling eller på senare år distrikt, med adress. Dödsorsaken finns däremot normalt inte med. Födelseförsamling eller födelseland förekommer för nästan alla personer som avled efter 1900, och för cirka 88 % av de som avled före 1900.

Bugghfix till usb-versionen

Det har under året kommit en uppdatering, buggfix eller patch, av usb-versionen av databasen, den finns på Rötter (Bild 1). Det som är rättat är att distrikten, som infördes 2016, ska ha

med uppgift om vilken kommun och län de ligger i (inte bara landskap). Den uppgiften fanns i version 7 och 8 men tappades bort vid skapandet av underlaget till version 9. När du installerar buggfixen så får du version 9.01 (Bild 2). Med uppdateringen tillkommer också ett antal poster för avlidna i Stockholmsförsamlingarna Jakob och Johannes för åren 1860–1872. Detta är redan rättat från början i webbversionen.

Olika produkter och pris

Du köper usb-versionen till ett engångspris (som medlem 600 kronor plus frakt/porto) medan webbversionen är ett årsabonnemang på Rötter i Premium-serien, 399 kronor per år (se rotter.se/abonnemang). Läs på om Släktforskarförbundets skillnader för abonnemangen om du betalar med kort eller med faktura. Du kan använda föreningskoden du får från Dis för att köpa abonnemanget billigare, koden ger 100 kronors rabatt för ett år. Usb-versionen fungerar på engelska, du bara byter språk på flaggan, men webbversionen har inte ett engelskt gränssnitt.

På Rötter finns flera artiklar om skillnader mellan usb-versionen som du installerar på din dator (pc/Windows behövs) och webbversionen som alla kan använda oavsett opera-

tivsystem. Sökmöjligheterna skiljer sig en del eftersom usb-versionen har mer avancerade möjligheter.

Med Premium-abonnemanget du får med *Sveriges dödbok webb* ingår flera databaser som till exempel Svenska ortnamn, Nationalitetsmatriklar, Medborgarskapshandlingar och äldre utgåvor av Släktforskarnas årsbok.

Innehållet kan skilja

Eftersom innehållet kan skilja mellan olika versioner av *Sveriges dödbok*, både mellan de äldre och de två som är aktuella nu, så bör du i din släktforskning vara noga med vilken version du använder för uppgifterna. Ange inte bara från *Sveriges dödbok* som källa. Källhänvisningen bör vara till *Sveriges dödbok 1815–2022* om du använder usb-versionen och till *Sveriges dödbok webb* om du använder webbversionen. Det finns ett post-ID för alla poster/personer på de olika databaserna, och de post-ID är desamma för alla versioner sedan *Sveriges dödbok 7* för en person. Det innebär också att av post-ID i sig kan du inte utläsa från vilken version uppgiften kommer, även de personer som endast finns i version 9 har ett post-ID som börjar på SDB7. Men du kan använda post-ID till att kontrollera uppgifter mellan olika versioner om du har tillgång till mer än en (eller om

Version	Antal poster
Sveriges dödbok 1901-2009 (SDB5)	7,88 miljoner
Sveriges dödbok 1901-2013 (SDB6)	9,29 miljoner
Sveriges dödbok 1860-2016 förhand (SDB7.00 pre)	11,3 miljoner
Sveriges dödbok 1860-2016 färdig (SDB7, 7.10)	12,3 miljoner
Sveriges dödbok 1860-2017 färdig (SDB7, 7.21)	12,9 miljoner
Sveriges dödbok 1830-2020 (SDB8)	15,4 miljoner
Sveriges dödbok 1815-2022 (SDB9.00) - usb	16,5 miljoner
Sveriges dödbok 1815-2022 (SDB9.01) - usb	16,5 miljoner (buggfix)
Sveriges dödbok webb (1815-2022)	16,5 miljoner

Tabell 1. Antal poster i olika versioner Sveriges dödbok.

Bild 1. Enklaste sättet att hitta buggfixen är via www.rotter.se > Genvägar > DVD/USB-support > Manualer & uppdateringar: Sveriges dödbok 9 1815-2022.

Bild 2. Före och efter uppdatering med buggfix – Version 9 och Version 9.01.

du blir oenig med någon annan släktforskare ...). Rättelser som gjorts till tidigare versioner, publicerade före version 9, har inte angett vad som är skillnaden mellan originaluppgiften och den rättade uppgiften, se exempel i Bild 3a och Bild 3b.

I *Sveriges dödbok 1815-2022*, både på usb och webb, så framgår den inrapporterade rättelse underst, medan den ursprungliga, felaktiga, uppgiften står kvar (Bild 4a och Bild 4b).

Det finns en versionshistorik längst ner på webbsidan *Om* på *Sveriges dödbok webb*. Där kommer det antagligen att komma uppgift inom kort att man har laddat upp en serie inkomna rättelser. Släktforskarförbundet har genom projektledaren för *Namn åt de döda* nyligen meddelat att de första inkomna och genomgångna rättelserna till denna version snart kommer att genomföras i en uppdatering av databasen. Det kommer dock bara att göras i webbversionen, inte usb-versionen.

Att tänka på

Det är också rimligt att höja ett varningens finger ju längre bak i tiden man kommer, för det är ju en risk för felidentifiering vid transkriberingarna. Prästerna skrev fel ibland så personer

”fick” nya födelsedatum eller födelseförsamlingar, men ibland blir det fel vid avskrifterna när man velat identifiera de avlidna till en födelseuppgift. Det kan finnas två personer i *Sveriges dödbok* med samma namn och födelsedatum som avlider vid olika tider på olika platser, men det finns bara en i födelseboken – där gäller det att forska fram vem som är vem för egen del.

I mitt Disgen nöjer jag mig med att ange de olika versionerna av *Sveriges dödbok* i källträdet, medan jag anger post-ID i en textnotis eller i en så kallad extratextnotis. Jag skriver också om det står något felaktigt i posten i *Sveriges dödbok*, det är ju ett sätt att hålla reda på varför olika uppgifter cirkulerar, eller varför jag inte får träff vid sökning. Jag har en flagga *Fel i SDB* och jag noterar också i en textnotis om jag skickat in en rättelse och när. Alla uppgifter behöver ju inte rättas heller, jag minns en person jag själv transkriberade under en tidig *Namn åt de döda*-sejour. Han skrevs i olika stavningar och kombinationer av Carl/Karl Gustav/Gustaf Gustafsson/Gustavsson i samtliga källor genom sitt liv, även samtidigt i församlingens dödbok och församlingsbok när han avled på 1950-talet, för mig okänt vad han själv föredrog.

Det finns väldigt många namnlösa även på de nya versionerna av *Sveriges dödbok* – det beror helt enkelt på att det finns okända personer i dödböckerna som har begravts i församlingen (Bild 5). Det är inte så att alla personer man inte kan hitta när man söker i *Sveriges dödbok* har emigrerat, några kan ha gått ett okänt öde till mötes hemma i Sverige.

Hur som helst är *Sveriges dödbok* en fantastisk källa att hämta uppgifter från, för att sedan gå in och verifiera personerna i kyrkböckerna i dåtiden. De nutida uppgifterna från myndigheterna kan vi däremot inte se i något original. Under texten *Om version 9.01* (respektive *Om* på webbversionen) hittar du uppgifter om vad de olika förkortningarna betyder under rubriken *Källor* i personposterna. Det är inte de förkortningarna du ska använda som källhänvisning, utan själva databasen *Sveriges dödbok 1815-2022* eller *Sveriges dödbok webb* beroende på vilken du använt. ▣

23

ArkivDigital gör regis

Fängelserullor kan avslöja fascinerande livsöden. Men de är svåra att hitta i. Därför har ArkivDigital börjat skapa ett personregister till rullorna med länkar till originalkällan.

Ända sedan 1700-talet har det upprättats rullor och andra förteckningar över personer som suttit i fängelser och häkten.

Det bevarade källmaterialet är ganska brokigt, handlingarna finns inte samlade med samma systematik som exempelvis kyrkböckerna och är inte heller lika väl bevarade.

Och så länge du inte vet var och när en släkting satt fängslad, är det näst intill omöjligt att hitta honom eller henne i rullorna.

Därför har ArkivDigital börjat skapa ett personregister till alla fängelserullor som finns i tjänsten.

Ett första steg

Som ett första steg publicerades nyligen ett personregister till de månadsvisa fånglistor (fångförteckningar) som finns i Justitiekanslerns arkiv. Hela serien omfattar åren 1750 till 1906, ArkivDigital har för avsikt att registrera åren 1750 till 1850 och det första steget omfattar åren 1825–1850. Nu jobbar vi oss vidare bakåt etappvis till 1750.

Åren 1825–1850 omfattar drygt 1,1 miljoner poster. Men inte lika många personer eftersom listorna upprättades månadsvis. Satt en person inne en längre tid förekommer han i flera listor efter varandra. Sedan finns kåkfarare som åkte in och ut på olika häkten och fäng-

elser. De kan finnas med väldigt många gånger, och deras kriminella karriär kan dokumenteras noggrant utan större arbetsinsats tack vare registret.

Kortfattade listor

Uppgifterna i fånglistorna är vanligtvis ganska kortfattade. När arbetskarlen And. Zetterquist hamnade på slottshäktet i Nyköping hösten 1829 får vi veta att han satt inne för »fylleri inför rätta» och att han var »införpassad av magistraten i Nyköping att undergå det honom vid Jönåkers häradsrätt den 16 nästlidne oktober i brist av 6 riksdaler 32 skillingar böter ådömda 8 dagars fängelse vid vatten och bröd». Den som inte kunde betala utdömda böter dömdes istället till ett antal dagar i fängelse på vatten och bröd.

Det var vad som hade hänt Zetterquist. Vi ser också att han anlände den 25 november och släpptes fri den 3 december 1829.

Detta kan förstås vara intressant att få veta om en släkting, men ändå något torftigt. Så den viktigaste uppgiften är hänvisningen till rättegångsprotokollet: Zetterquist hade blivit dömd den 16 oktober 1829 vid Jönåkers häradsrätt.

Utförliga protokoll

Protokollet finns bevarat i domboken som ingår i häradsrättens arkiv. Protokollen är många gånger utförliga, ofta rentav mångordiga, och kan innehålla mycket mer om vad som hänt än fånglistornas korthuggna noteringar.

Domböcker från 1800-talet finns ibland digitaliserade i ArkivDigital, men långt ifrån alltid. Då har ArkivDigital tjänsten *Beställningsfotografering* som gör det möjligt att beställa den dombok du önskar läsa. Priset är 295 kronor per volym. Du hittar tjänsten genom att klicka på *Länkar* i ArkivDigital (uppe till höger) och välja *Beställningsfotografering*.

I fallet Anders Zetterquist har vi tur. Jönåkers domböcker är digitaliserade

And. Zetterqvist, Slottshäktet i Nyköping (D) - Fängelserullor

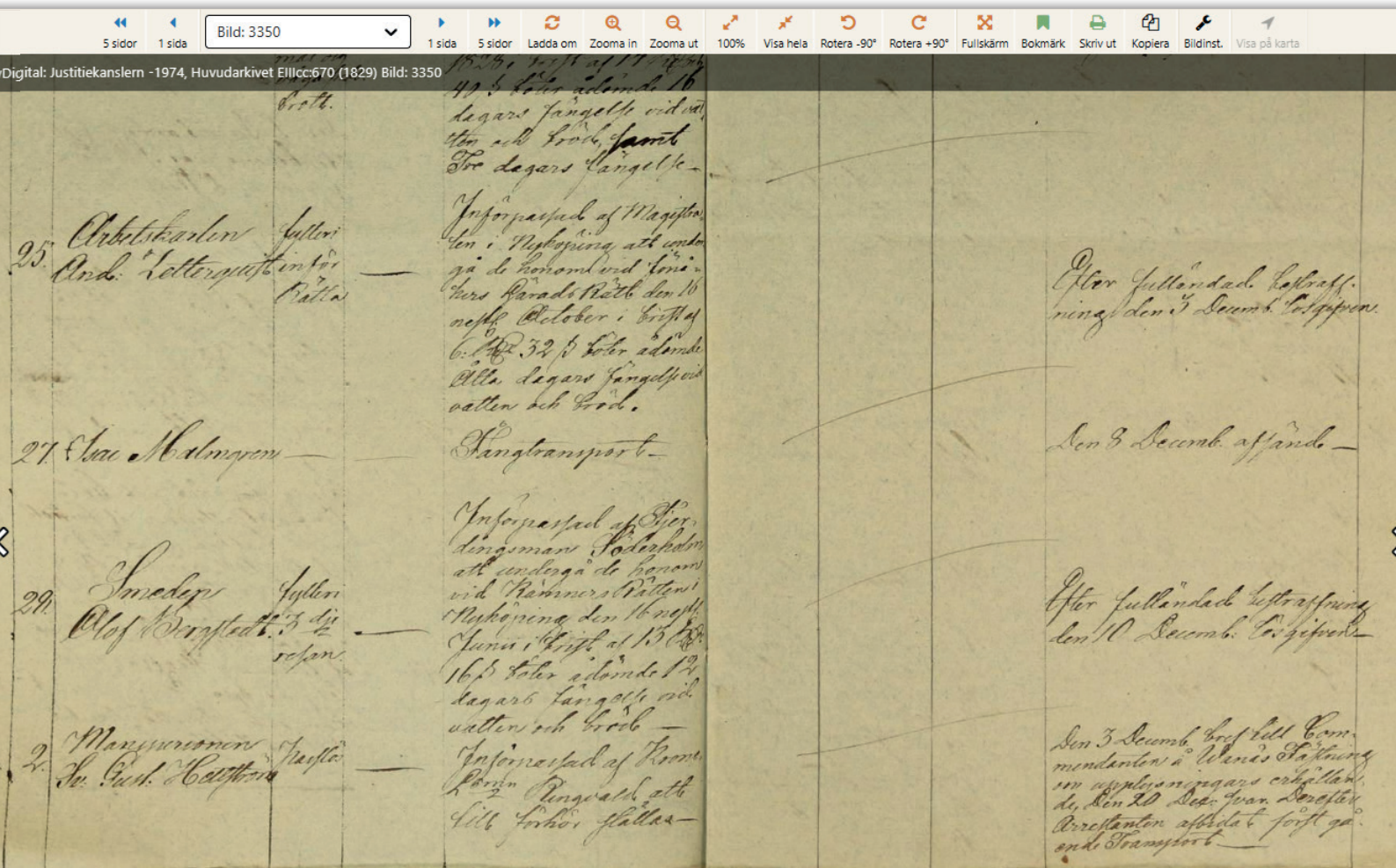
Skriv ut Rätta Kopiera Bokmärk Inställningar

Förnamn	And.
Efternamn	Zetterqvist
Titel/Yrke	arbetskarlen
Rulla (år)	1829
Rulla (månad)	December
Fängelse/Häkte	Slottshäktet i Nyköping
Län	Södermanlands län
Fångelsedatum	1829-11-25
Brott	fylleri inför rätten
Källor	Källa: Justitiekanslern -1974, Huvudarkivet E11cc:670 (1829) Bild 3350
Genväg	r38.p280062121
Om du hittar felaktiga uppgifter i registret, använd knappen "Rätta" ovan.	
Källa: Arkiv Digital AD AB	

de för den aktuella tiden. Efter en del bläddrande i volymerna för 1829 och 1828 har vi fått veta att Zetterquist hade varit inkallad som vittne inför tinget, men uppträtt påtagligt berusad. Ett annat vittne inkallades som intygade att Zetterquist tidigare på dagen varit ännu mer överlastad. Straffet blev böter som senare omvandlades till åtta dagar vid vatten och bröd.

Ett trivialt vardagsbrott, kan tyckas, men det är knappast alltför djärvt

ster till fängelserullor

Arbetskarlen And. Zetterquist noterad i en fånglista från Slottshäktet i Nyköping för december månad 1829. Han ankom den 25 november för att sitta av åtta dagar på vatten och brud för »fylleri inför rätta» och släpptes den 3 december 1829. Den viktigaste uppgiften är hänvisningen till domen som finns i texten: Den hade avkunnats vid Jönåkers häradsrätt den 16 nästlidne oktober. Där finns mer att läsa.

att bakom händelsen ana ett missbruk, särskilt som fylleriet inte hade skett i ungdomligt oförstånd. Zetterqvist var en bra bit över fyrtio. Det är nog få personer utan alkoholproblem som för en fylla skulle riskera ett tämligen kännbart bötesstraff som till sist blev åtta dagar i en sannolikt ganska otrevlig fängelsehåla på Nyköpings slott.

Zetterquist dog några år senare av »slag», 48 år gammal.

När det gäller mindre uppenbara el-

ler mer allvarliga brott, som inbrottsstöld och mord, kan domböckerna ge tidsbilder som både fascinerar och förfärrar. Rader med vittnen kallas in som utförligt beskriver vad de upplevt.

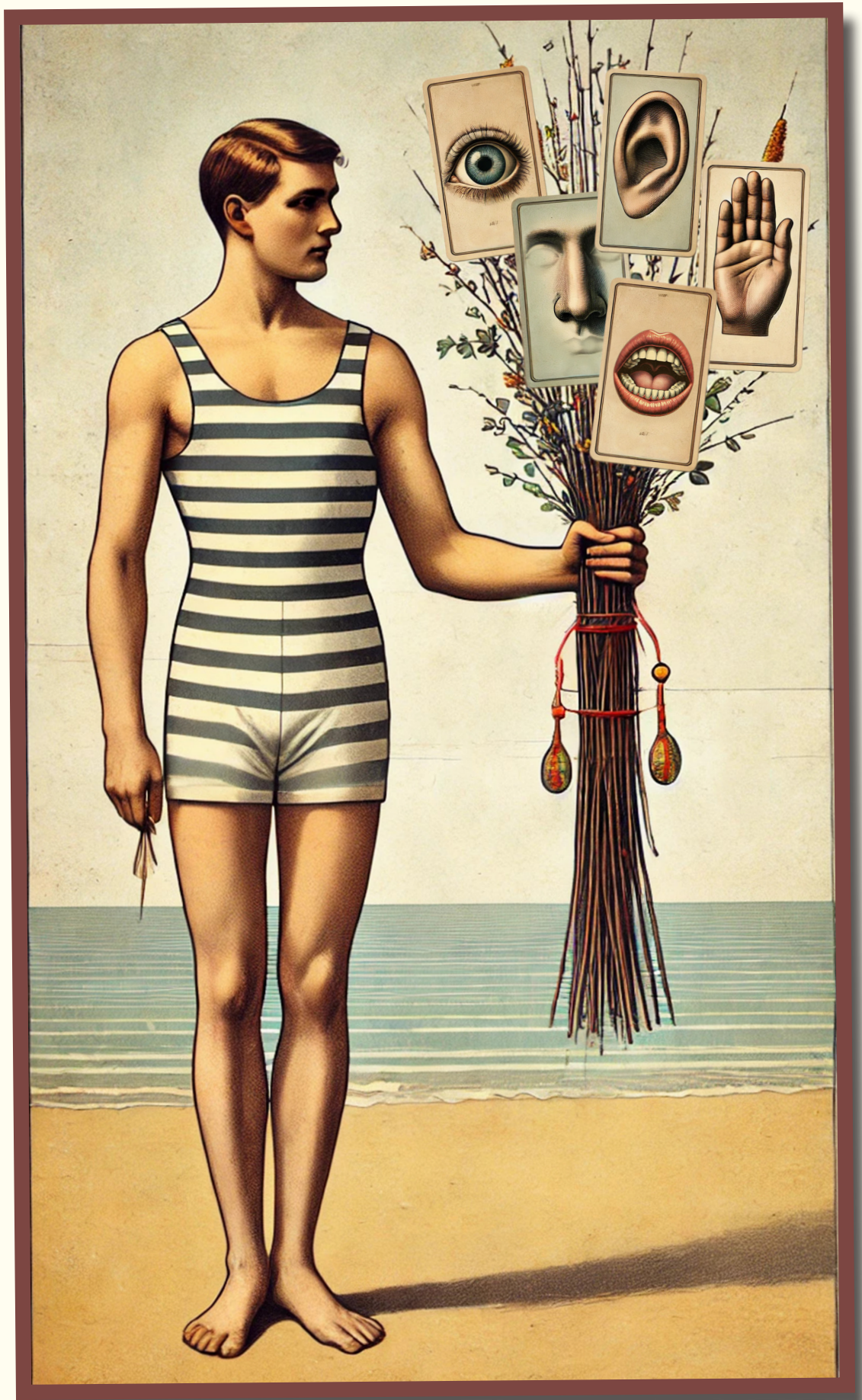
Bara första steget

Att upprätta personregister till justitiekanslerns fånglistor 1750–1850 är bara första steget i ArkivDigitals register *Fängelserullor*. Tanken är att fortsätta med fängelsernas fångrullor och kyrk-

böcker och annat källmaterial som förtecknar fångar. Dessa är på sätt och vis intressantare än fånglistorna eftersom de innehåller fler uppgifter om fångarna. Å andra sidan börjar serierna ofta inte förrän en bra bit in på 1800-talet.

Håkan Skogsjö

Beskriv med alla sinnen

Genom att använda alla fem sinnen när vi ska beskriva personer och platser i vår släkt får vi hjälp att minnas och förmedla en mer levande bild.

DEN AMERIKANSKA författaren Gretchen Rubin har bland annat skrivit böckerna *The Happiness Project* och *Life in Five Senses* där bland annat praktiska sätt att bevara minnen och familjehistoria tas upp.

Gretchen Rubin föreslår att man använder de fem sinnena för att förstärka och bevara minnen genom att koppla sensoriska upplevelser till specifika händelser eller personer.

Ta fram ett papper och skriv rubrikerna syn, hörsel, lukt, smak och känsel. Tänk tillbaka och försök minnas alla lukter som du förknippar med en släkting, till exempel din mormor. Kanske är det lukten av någon maträtt eller bakverk som du förknippar med henne? Eller en viss parfym, schampo eller tvättmedel. Försök att minnas något under varje rubrik. När du väl har börjat fundera på dessa minnen kommer de antagligen att dyka upp vid andra tillfällen i vardagen. Kom ihåg att anteckna vad det var som gjorde att du började tänka på en viss familjemedlem. Kanske spelades en viss låt på radion. Genom att aktivt använda sinnena kan minnen framkallas och stärkas.

Man kan förstärka visuella minnen genom att titta på foton, och även genom att arbeta med dem som vid digitalisering, eller att man skapar fotoböcker och fotokollage. Gamla filmer och handskrivna brev eller vykort är också intressanta att studera.

Ljud och musik kan direkt transportera oss tillbaka i tiden. Lyssna på musik eller ljud som förknippas med viktiga ögonblick, till exempel bröl-

lopslåtar, ett barns favoritsång eller naturens ljud. Lyssna på inspelade familjeintervjuer och glöm inte att spela in egna, så att framtida generationer kan höra röster av sina förfäder.

Dofter kan snabbt framkalla minnen och känslor. Använd en förälders parfym eller koka mat med ingredienser från barndomen. Spara små burkar med doftande saker, som lavendel från en trädgård eller trä från ett gammalt hem.

Mat är i centrum av många familjetraditioner och kan framkalla starka minnesbilder. Återskapa eller använd gamla recept för att laga mat som äldre släktingar brukade tillaga. Skriv ned recept och historien bakom dem och dela dem inom familjen för att föra traditionen vidare.

Fysiska föremål kan väcka minnen genom deras textur och känsla. Hantera minnessaker som smycken, tyg eller verktyg och känn strukturen. Förvara små minnessaker i särskilda lådor och dela upplevelsen med resten av familjen.

Det är även bra att ha som rutin att skriva dagböcker men även att föra familjehistorierna vidare till kommande generationer genom både muntligt och skriftligt berättande.

Personbeskrivning

Att beskriva en person med hjälp av alla sinnen är en rolig övning. Här kommer några exempel på beskrivningar för varje sinne.

Syn: "Hennes hår var mörkt och tjockt och hennes leende avslöjade ett par sneda framtänder."

Hörsel: "Hans skratt var djupt och ekade som en basnot i ett tomt rum, medan hans röst hade en mjuk, melodisk ton."

Lukt: "Hon doftade alltid av nybakade bullar och lavendel, en kombination som kändes som trygghet."

Smak: "När han lagade mat smakade hans såser alltid rikligt av vitlök och örter, som att smaka på Medelhavet."

Känsel: "Hennes händer var varma och lena, med fingertoppar som kändes som sammet när hon strök en över kinden."

Genom att inkludera sensoriska detaljer skapas en mer levande och minnesvärd beskrivning.

När man har börjat få ihop flera beskrivningar för varje sinne kan man välja att skriva en dikt eller liknande om en person. Man kan fokusera på enbart ett sinnesintryck eller kombinera alla. Man kan välja att själv sitta och fila på formuleringarna eller så kan man ta hjälp av artificiell intelligens (AI) som snabbt kan ta fram flera olika versioner i de stilar man önskar.

Artificiell intelligens skrev denna början på en dikt baserad på ovanstående beskrivningar:

*Hennes hår, en flödande mörk ström,
ett leende som stjärnljus
i skymningens hem.*

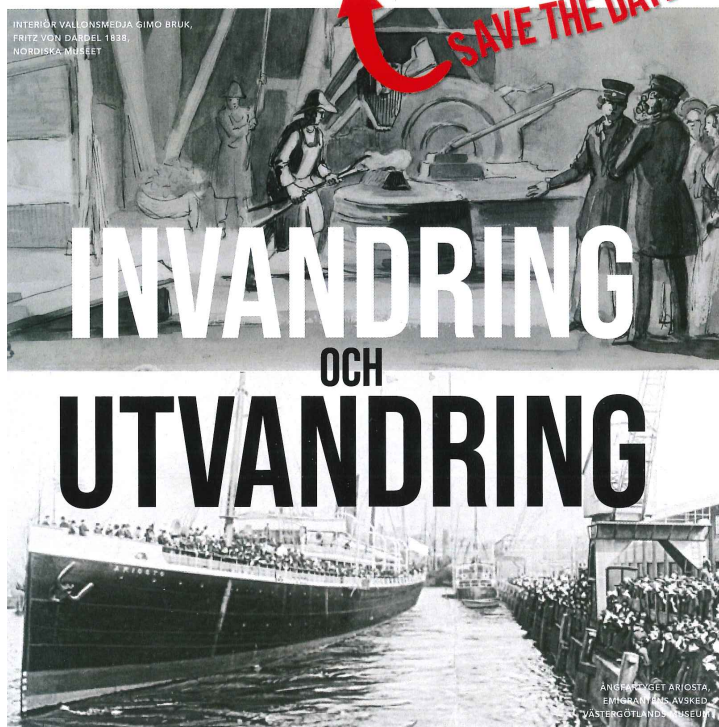
*Hans skratt, djupt som skogens hymn,
hennes doft – lavendel
och nybakad dröm. ▣*

RIKSFÖRENINGARNAS SLÄKTFORSKARDAG

PRESENTERAR ZOOM-FÖRELÄSNINGAR

Lördag 8 februari 2025 kl 9-16

www.dis.se

Invandring skedde för att öka kompetensen inom det militära och för att få fart på industrin, framför allt förädlingen av järn. Många av dessa invandrare kom från Tyskland, Skottland, Belgien och Frankrike. Den judiska invandringen främjade handeln. Flyktingar kom förstås också till Sverige, oftast judar. Utvandring berodde på många skäl. Äventyrslust, religionsförtryck, att smita från straff men framför allt för att få ett bättre liv när Sverige hade stor arbetslöshet och missväxt. Välkommen!

100 kronor rabatt till medlemmar

Du som är medlem i Föreningen Dis får 100 kronor rabatt på alla Rötters prenumerationer och abonnemang hos Släktforskarförbundet.

Använd vår unika rabattkod när du förnyar eller nytecknar en prenumeration.

Rabattkod för 2025: **JEPH25**

Så använder du rabattkoden

- Logga in på Rötter och gå till Rötters prenumerationssida www.rotter.se > Prenumerationer och välj önskad prenumeration.
- Vid betalningsinformation: fyll i rabattkoden och slutför ditt köp, nu med 100 kronor rabatt.

Rabattkoden är giltig till den 31 december 2025. Observera att du måste vara inloggad på Rötter för att rabatten ska kunna dras.

Sveriges
Släktforskar
förbund

Ovanliga källor

Gravplatser och gravskötselkvitton

Kyrkogårdsregister och kvitton för gravskötsel kan ge ledtrådar om en individs liv, död och ibland även familjens historia. Gravskötselkvitton visar betalningar för underhåll av gravar, vilket visar vilka familjemedlemmar som ansvarade för graven.

Sjukhus- och vårdjournaler

Sjukhus- och vårdjournaler har skapats av sjukvårdsinrättningar och innehåller detaljerad information om patienter, deras vård och behandling.

Även dödsorsaker kan avslöjas. Sjukhusjournaler finns bevarade på Riksarkivet, kommunarkiv och sjukhusens egna arkiv.

Förmyndarskapsakter

Förmyndarskapsakter är juridiska dokument som upprättas när en minderårig ärver egendom eller behöver en förmyndare då föräldrar avlidit, är oförmögna att sköta barnets angelägenheter, eller saknas. Dessa akter kan innehålla detaljerad information om:

- Barnets fullständiga namn, födelsedatum och plats.
- Vilka som utsågs till förmyndare.
- Uppgifter om föräldrar.
- Beskrivningar av den egendom barnet ärvt.
- Periodiska redovisningar förvaltningen.

Förmyndarskapsakter hittas hos Riksarkivet och lokala stadsarkiv.

Fattigvårds- och socialvårdsregister

Fattigvårds- och socialvårdsregister innehåller uppgifter om individer och familjer som behövde stöd från samhället. De skapades i samband med att fattigvården organiserades av kyrkan och senare kommunala myndigheter. Dessa register kan ge unik inblick i en persons eller familjs livsvillkor, ekonomi och sociala nätverk.

Många av de äldre fattigvårdsregistren från kommuner och socknar har överlämnats till Riksarkivet.

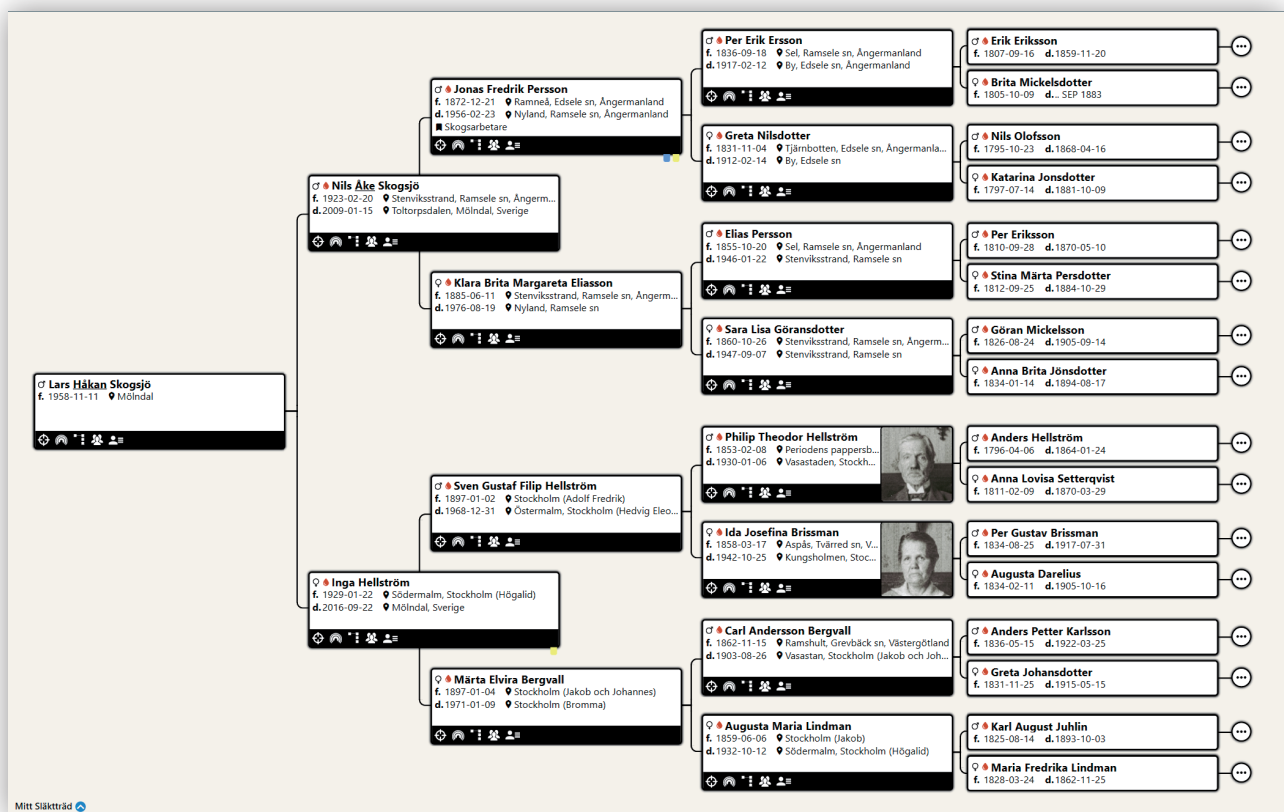
Gamla skolregister

Gamla skolregister innehåller information om elever som gick i skolan och kan ge värdefulla ledtrådar om en släktings liv. Vanliga uppgifter som kan finnas i skolregister inkluderar:

- Elevens namn och födelsedatum.
- Föräldrarnas namn och adress.
- Skolans namn och geografiska område.
- Antagnings- och avslutningsdatum.
- Närvaro och prestationer.

Skolregister finns på kommun- och stadsarkiv, Riksarkivet och skolornas egna arkiv.

Släktforskning på riktigt

ArkivDigital's släktträd.

Du släktforskar i **ORIGINALKÄLLORNA**, söker dig fram med hjälp av stora **PERSONREGISTER** och samlar dina resultat i **SLÄKTTRÄDET**.

Det är **ARKIVDIGITAL**.

Prova gratis

www.arkivdigital.se

Eva Dahlberg
evad.forening@gmail.com

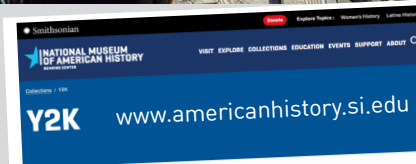

Minns du Y2K?

DET ÄR 25 år sedan! Under stor del av år 1998 och 1999 kunde man läsa i tidningarna, och på nyheter höra, om "millenniebuggen" eller "år 2000-problemet" eller bara "Y2K". Det fanns en stor oro bland företag och myndigheter att deras datorprogram och system inte skulle kunna klara av skiftet från den 31 december 1999 till den 1 januari 2000. Själva problemet var om årtalen i systemen var tvåsiffriga och gick från 99 till 00, vad skulle hända?

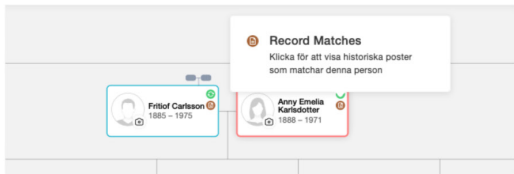
Jag vet inte hur många Dis-medlemmar som jobbade med något då som innebar att de för fullt försökte rätta till detta. För egen del var jag bara användare och läste om det. Men jag tror att en del faktiskt jobbade intensivt då. Det blev aldrig några stora konsekvenser vid millennieskiftet men det berodde ju inte enbart på att det var haussat, utan på att man vidtagit åtgärder.

Om man googlar nu så finns en kortare artikel på svenskspråkiga Wikipedia, "Millenniebuggen" och en längre på engelska "Year 2000 problem" liksom en serie sidor på National Museum of American History. Det finns också en artikel på SVT Nyheter från december 2019, vid 20-årsdagen, som nämner några intressanta rapporter från båda sidor millennieskiftet. I april 1999 gav Näringsdepartementet ut en broschyr med undertiteln "48 frågor och svar om 2000-problemet" medan Riksrevisionsverket i juni 2000 kunde utvärdera hur det hade gått. I SVT-artikeln intervjuas Måns Jonasson vid Internetstiftelsen som ansåg att den proaktiva inställningen i Sverige var av godo, "Att nästan allting gick bra beror ju på att samhället kraftsamlade för att åtgärda de här feilen innan de blev ett problem".

du släktforskar med MyHeritage får du hänvisningar till dokument från kyrkböckerna som har med dina släktingar att göra. Händelser har nedtecknats och finns sparade – födsel, konfirmation, vigsel, husförhör, flytt och död.

du läsa om dina släktingar? **Prova ett gratis abonnemang i två veckor!**

Lägger du upp ditt släktträd hos MyHeritage kan du få förslag på historiska poster som hör till dina släktingar.

Record Match från Svenska husförhörslängder

Anny Emilia Carlstr.

Födelse 27 jun 1888 - Tingsås

Hemvist Mellan 1912 och 1921 - Skyttmäla, Tingsås, Kronoberg

Vigsel 3 jun 1912

Make Fritiof Carlsson

Barn Karl Erik Gösta, Jön Ragnar Arne

Bok Tingsås Alla7, 1912 - 1921

Bara att öppna bilden från husförhörslängden och granska så att

nybörjare i släktforskning kommer man en bra bit genom att söka i register och läsa aterna i de gamla originalhandlingarna. Att tyda gammal text är en av släktforskarnas st arbetarbes handstilar varierar mycket – vissa präntade mycket tydligt, medan andra skre

gammal text och skrivstil ser inte likadant ut och utseendet på bokstäverna har förändrat inte ändrats tvärt, utan det är en flytande övergång genom seklerna. Men ju längre bak i de texten. Dessutom stavade man annorlunda för, och använde olika krumelurer över

1872 års Födelse- o

Födelse-	Dopelse-	Kon	Dopnamn
1872	1872	1872	1872

1872 års Födelse- o

Lär dig läsa frak

Frakturstilen, även kallad för tysk för tolkning av äldre dokument. I forskare inom de historiska disciplinerna användas av privatforskare, hem andra intresserade av äldre hanc

Kort om verktyget frak

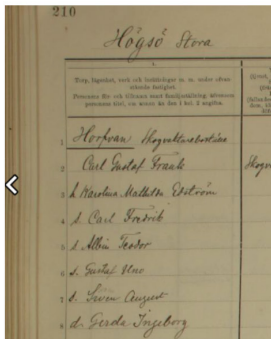
Verket är utvecklat och framtaget av St genom Mats Berglund. Frakturstilen visar exempel för att vara tydlig.

Den största delen av handskriften är skrivet för alla som inte är vana vid att skr frakta hantera. För det första finns det under de normer för hur bokstäver ska skrivas tydligt därifrån läggande hur bokstäverna och h fram till 1800-talet inte någon enhetlig ord venar om så vid ett tillägg gamla handskrift

Det är dock möjligt att läsa det äga och för verkar omöjligt. Att som krävs är lite ödmär

006 infördes en förenklad stavning i Sverige, men innan dess sl ett första vad det står måste man läsa sig läsa de gamla handst vitt vilket ger mycket bättre läsbarhet. Med följande ser man i arta fläckar på sidorna.

stilen med gammal text som finns i dokument från 1600- och 1 kom till Sverige redan på 1500-talet och kan se kryptisk ut med och liten bokstav heller – och stavningsregler kom inte förrän p helle från 1800-talet.

I slutet av 1800-talet är stilen och bokstäverna nästan i skolan kan ändå ty

kolundervisning blev obligatorisk 1882 infördes en modernare kan förvänta sig att det står. Det är betydligt svårare att läsa et det handlar om. Kan du nästan inte tyda något alls i gammal te

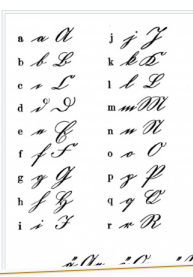
er notiser du läser desto mer lär du känna innehållet, och ser at bokstäverna så bländra framåt och bakåt för att hitta en tydligare t mer.

else- och dopböckerna ströks oftast dopnamnet under, eller sto skulle vara enklare att hitta.

allad tysk kurrentskrift, nygotisk rikt uppstått på 1100-talet i arolingiska minuskelskriften. d penna, dvs en gåspenna med Je kantiga och tvära vinklar, så det lida härstreck (i samma vinkel pper) och de breda, tunga la var också höga och smala som d från tidigare, romanska valv. den jämn och tät mönster av nad eller struktur.

ler 1300 - och 1400-talet och var en handskrivna typsnitt mellan xentyper utvecklats från mitten av jav upphov till att en snirkligare d penna utvecklades. I Tyskland

Hitta • Guide till specialsamlingarna • Paleografi

Paleografi

tt lära sig att tyda handskrift har tid. Stilar är individuella men det finns också generella drag som är representativa för vissa pserioder. Här nedan återfinns handskriftsprov från fyra olika sekler. Samtliga prov är hämtade ur Universitetsbibliotekets specialsamlingar. Klicka på länkarna så kommer du till sidor med såväl originaltext som transkriptioner. Till höger hittar du läa vill lära dig mer om handskriftens utveckling och om att tyda stilar från olika århundraden.

paleografi (av paleo- och -grafi), vetenskapen om skriftens utveckling och användning i äldre tid samt läsning och tolkning andskriften, särskilt medeltida. (Ur: NE)

Släktshistoria (2010). (PDF, 1.1 MB, ny fil)

paleografi

Filtera sökresultat

Filter

Dina val: 6 träffar

☒ Sökstäm: paleografi ☐ Rensa alla

Sortera på Relevans

Paleografi

Stockholms universitet 7,5 hp (0,25 år) 50% Kurs

Jämför Läs mer

Bokshistoria: Paleografi

Lunds universitet 7,5 hp (0,5 år) 25% Kurs

Jämför Läs mer

Släktforskning och paleografi ur ett ekonomiskt-historiskt perspektiv

Stockholms universitet 15 hp (0,33 år) 75% Kurs

Distans utan träffar

Jämför Läs mer

Paleografi 1700-1850

Göteborgs universitet 15 hp (0,5 år) 50% Kurs

Distans utan träffar

Jämför Läs mer

Paleografi och artificiell intelligens (AI). Att läsa historiska källor med hjälp av ny teknik

Göteborgs universitet 15 hp (0,5 år) 50% Kurs

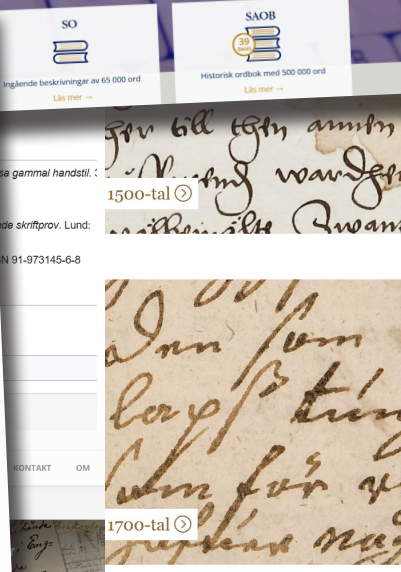
Distans utan träffar

Jämför Läs mer

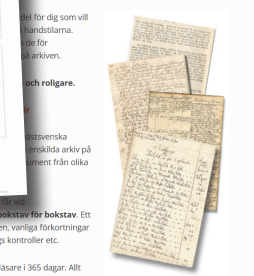
Att arbeta med historiska arkiv

Linköpings universitet 15 hp (0,5 år) 50% Kurs

Jämför Läs mer

Handskriftsläsning.

Släktforskning - Hur gör man?

Text kan det vara knepigt att läsa handskriften i äldre dokument. Tydligt finns det bara ett sätt att läsa sig. Övning och åter övning. Därför samerar följande här textprover (med tolkning) från olika er som kan användas som läsvanor. Dessutom finns "handskrift" som ytterligare övningar ur äldre dokument ska läsas och förstås. Hittills finns två läsvanor och en lekplan på plats, ur med jämna mellanrum tillkommer nya.

är så här med läsvanorna: Första: Först läsa texten omöjligt, bokstaver för bokstaver, för att slippa för att verkligen läsa sig hur de enskilda bokstäverna kunde skrivas. Det du inte an läsa hoppar du över (gärna inte till fast i detta skedet och fortsätt att tolka texten till slutet. Då eleven tillåts och förstår på nytt att läsa orden du inte klarade av första gången. När du har skrivat texten så långt du kan, jämför du den läsning med facit. Lycka till!

LEKTIONER

1 Den föränderliga bokstaven s

2 Skrivelse till Kungl. Maj: (1693)

ÄSÖVNINGAR

1) Bouppteckning (1818)

2) Skrivelse till Kungl. Maj: (1693)

Släktforskning - Hur gör man?

Text kan det vara knepigt att läsa handskriften i äldre dokument. Tydligt finns det bara ett sätt att läsa sig. Övning och åter övning. Därför samerar följande här textprover (med tolkning) från olika er som kan användas som läsvanor. Dessutom finns "handskrift" som ytterligare övningar ur äldre dokument ska läsas och förstås. Hittills finns två läsvanor och en lekplan på plats, ur med jämna mellanrum tillkommer nya.

är så här med läsvanorna: Första: Först läsa texten omöjligt, bokstaver för bokstaver, för att slippa för att verkligen läsa sig hur de enskilda bokstäverna kunde skrivas. Det du inte an läsa hoppar du över (gärna inte till fast i detta skedet och fortsätt att tolka texten till slutet. Då eleven tillåts och förstår på nytt att läsa orden du inte klarade av första gången. När du har skrivat texten så långt du kan, jämför du den läsning med facit. Lycka till!

17 | 2024

Helke Droste
Professor

Adress

Svenska Släktforskarförbundet
Lönneå alla 7
171 06 Sundbyberg

Rösterbekräftelse

Få de senaste nyheterna och de senaste artiklarna direkt i din inkorg! Inloggning

Om förbundet

Svenska Släktforskarförbundet

Kontakt & support

Kontakt oss

Träna att tyda handstilen

För att kunna släktforska i originalkällorna måste man kunna tyda och förstå det som till exempel prästen har skrivit. Det finns många olika källor till kunskap om gammal handstil.

GENOM ATT gå en kurs får man en bra grund i att tyda gammal handstil. Regionföreningarna, lokala släktforskarföreningar samt många av de olika studieförbunden håller kurser i hur man tyder gamla texter. Det finns även flera kurser i paleografi att söka på universitetet. De kurserna kan man hitta via www.studera.nu. Kurserna ges både på plats och digitalt på distans.

Gamla uttryck

För att kunna tyda och förstå vad de gamla texterna säger behöver man även kunna en del historia samt gamla uttryck och latinska benämningar. Se därför till att också ha någon historiebok och ordböcker till hands för att underlätta arbetet med att transkribera en gammal text.

En hjälp som finns på internet är Svenska Akademiens ordböcker, SAOL, SO och SAOB, på www.svenska.se. Böckerna *Latin för släkthistoriker* av Urban Sikeborg och *Gamla tidens sjukdomsnamn* av Olof Cronberg kan också vara bra att ha, liksom *Sveriges historia för släktforskare* av Ro-

ger Axelsson, Carin Bergström, Carl Henrik Carlsson och Sofia Ling.

Internet

På MyHeritage Blog finns en introduktion till gammal handstil och en tabell med exempel på hur alla bokstäver kunde skrivas förr, se <https://blog.myheritage.se> > Historiska dokument > Lär dig tyda gammal text.

Lunds universitetsbibliotek har en sida om paleografi med länkar till exempeltexter att öva på, www.ub.lu.se > Hitta > Handskrifter och arkiv > Guide till våra specialsamlingar > Paleografi.

Stads- och kommunhistoriska institutet tillhandahåller verktyget *Frakturstilen* där man kan öva på att tyda äldre handskrivna dokument. Du hittar verktyget på www.skhi.se > Utbildning > Lär dig läsa frakturstil, övningar.

I läshjälpen *Tyda text* kan man fylla i de bokstäver man kan tyda i ett ord och sedan få förslag på vilket ord det kan vara. De bokstäver man inte kan tyda ersätts med ”*” eller ”?”. Läshjälpen finns på www.tydatext.se.

Tjänsten *41 Handskrifter* är ett självinstruerande läromedel för att lära sig att läsa gamla handstilar. Användaren får vid inskrivning automatisk rättning bokstav för bokstav. Men det finns även renskrifter (facit) till varje dokument. Tjänsten kostar 120 kronor per år och finns på www.handskrifter.se.

AI

Du kan ta hjälp av artificiell intelligens när du vill öva och försöka tyda vad det står i ett gammalt dokument. Det finns många verktyg som kan läsa handskrivna texter mer eller mindre bra, det är bara att ladda upp en bild och testa. Det som borde ge bäst resultat är Transkribus, men även ChatGPT, Gemini, Copilot och liknande kan tolka handskrivna texter på ett godtagbart sätt.

Böcker

Några passande böcker att läsa är *Tolka rätt! Handledning i att tolka gamla handskrifter* av Torbjörn Wahlström och Thorulf Imselius, *Vad står det? Handbok i handskriftsläsning* av Ulf

Berggren och Elisabeth Thorsell samt *Läsebok för släktforskare – lär dig tyda och läsa gammal handstil* av Henrik Anderö och Elisabeth Thorsell. *Läsebok för släktforskare* är en äldre bok som med fördel kan lånas från biblioteket.

Det finns även flera digitala böcker som man kan ladda hem gratis och läsa, till exempel *Bokstäver & gamla handskrifter: Att läsa handskrifter från Vasatiden och Stormaktstiden samt tidiga kyrkoböcker* av Lars Bägerfeldt, *Nordisk paleografi* av Lars Svensson samt *Paleografi – introduktion till den svenska latinskriftens historia* av Patrik Åström.

Rötter

Släktforskarförbundets webbplats Rötter, www.rotter.se, har flera intressanta sidor som kan underlätta när man vill försöka tyda gammal handstil. I Faktabanken hittar man många av dem. Här finns flera övningar för att tyda gammal text under Rötterarkivet > Släktforskning - Hur gör man? > Lär dig läsa gammal handstil. På Wiki-Rötter kan man till exempel gå in på sidan för Tysk handstil för en kort introduktion och exempel på hur alfabetet kunde skrivas. Och un-

der rubriken Personnamn kan man få hjälp att hitta stavning av namn och se vilka namn som användes förr. Rötter har också Anbytarforum där andra släktforskare kan försöka besvara de frågor man har eller hjälpa till att tyda handstil.

Youtube

På Youtube-kanalen Arkivet i Östersund finns handstilstydningskursen *Konsten att tyda handskrift*, i två delar. Arkivpedagogen Mia Nilsson berättar i första delen om det svenska skriftspråkets historia och i den andra delen går hon igenom övningar i att tyda handstilar.

Öva

Välj en text som du är intresserad av och börja försök tyda vad som står. Anteckna varje ord, rad för rad. Lämnas plats för de bokstäver och ord som du inte kan tyda och fortsätt. Nu kan du återkomma till texten vid flera tillfällen på ett enkelt sätt. Jämför bokstäver och ord som finns i texten och titta på exempel på hur bokstäver och ord kan skrivas. Leta också upp exempel på den dokumenttyp som du försöker tyda för att lättare kunna se ord och fraser som brukar användas.

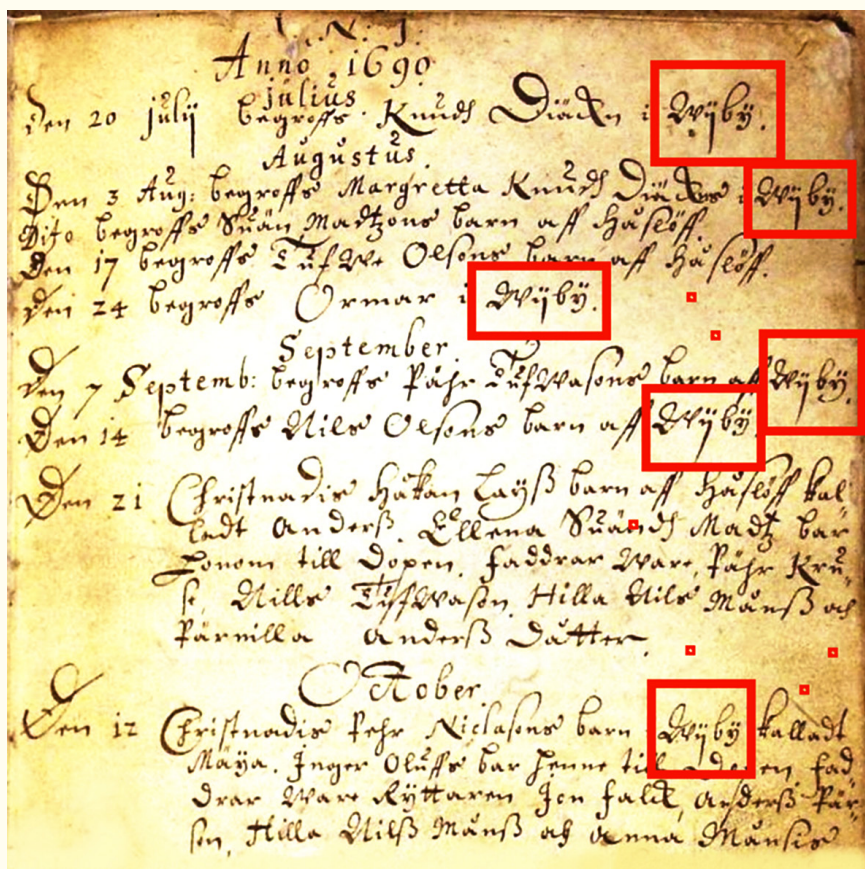
Bästa sättet att lära sig är att öva på texter som redan är transkriberade. Då finns det ett facit att jämföra med.

Ligaturen "ij" och tyska "ÿ"

Göran Svensson, en Dis-medlem som håller kurser i texttydning i Norrköping, har delat med sig av en av övningarna som han använder för att öva på ligaturen "ij" och tyska "ÿ". Exemplet kommer från en ministerialbok från Gustav Adolf som ligger i Skåne. Tidigare hette Gustav Adolfs församling Viby. I denna vigselbok ser man mycket tydligt skillnaden på ij och ÿ när sockennamnet Wijby skrivs ut.

Den största skillnaden mellan de olika tecknen är att högra delen på ligaturen ij går rakt ner medan tyska ÿ har en vänsterkrok på högra delen. □

I. N. I.
 Anno 1690
 Julius
 Den 20 Julij begroffs Knudh Diäckn i Wijb
 Augustus
 Den 3 Aug: begroffs Margretta Knudh Diäcknes i Wijb.
 Dito begroffs Suän Madtzons barn aff Håslöff.
 Den 17 begroffs Tufwe Olsons barn aff Håslöff.
 Den 24 begroffs Ormar i Wijb.
 September
 Den 7 Septemb: begroffs Pähr Tufwasons barn aff Wijb
 Den 14 begroffs Nils Olsons barn aff Wijb

 Den 21 Christnadis Håkan Layss barn aff Håslöff kal-
 ladt Anderss. Ellena Suendh Madtz bar
 honom till dopen. Faddrar ware Pähr Kru-
 se. Nills Tufwason. Hilla Nils Månss och
 Pärnilla Anderssdatter.

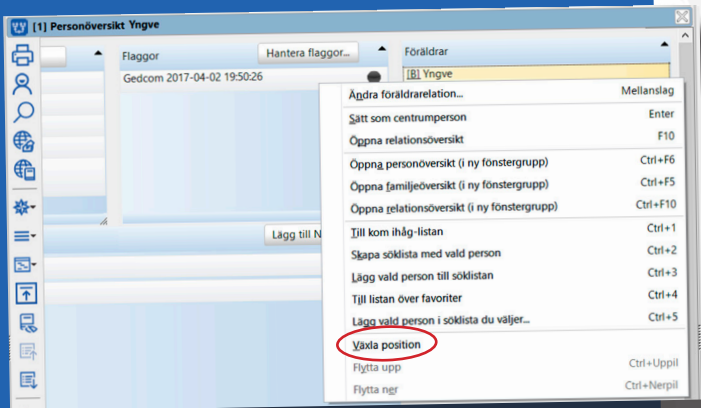
 October
 Den 12 Christnadis Pehr Niclasons barn i Wijb kalladt
 Maïa. Inger Oluffs bar henne till dopen. Fad-
 drar ware Ryttaren Jon Falck, Anderss Pär-
 son, Hilla Nilss Månss och Anna Månssis.

Ligaturen ij
 högra delen går rakt ner

Tyska j
 högra delen har vänsterkrok

Medlemsavgiften för 2025

Tips för Disgen!

Byta plats på far och mor

Det normala är att faderslinjen visas till vänster och moderslinjen till höger i familjeöversikten i Disgen. Ibland kan man dock av misstag ha gjort så att föräldrarna har bytt plats.

Lösningen på problemet är:

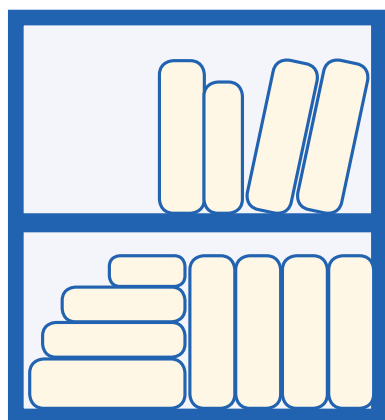
1. Gör barnet till centumperson
2. Öppna Personöversikten
3. Markera ena föräldern i panelen Föräldrar
4. Högerklicka
5. Välj "Växla position"

Föreningen Dis medlemsavgift är nu höjd till 210 kronor per år. Familjemedlem betalar 105 kronor per år. Avgift för eventuellt medlemskap i regionförening tillkommer.

Med detta nummer av Diskulogen följer avin för inbetalning av medlemsavgiften för nästa år. Vi skulle vilja be dig att betala medlemsavgiften i tid, gärna redan nu så är det gjort!

Vi vädjar till dig eftersom föreningen varje år måste skicka ut några tusen påminnelser och det kostar onödiga pengar. Påminnelser via e-post är förstås gratis för föreningen så vi börjar alltid med det, och sedan fortsätter vi med pappersbrev som kostar 8 kronor/styck. Det brukar ha god effekt. Men det bästa skulle vara om vi inte behövde påminna någon alls. Då skulle vi spara de där pengarna – totalt handlar det om runt 30 000 kronor – och dessutom en del papper och transporter. Så, som sagt, betala din medlemsavgift så snart du kan! (Du hittar mer detaljer om medlemsavgiften här: www.dis.se/betala-medlemsavgiften)

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Så länge vi minns – om kvinnor som inte står ut, älskar och förlåter
Jessica Zandén
Inbunden, 249 sidor
ISBN 9789189838321
www.bokus.com
213 kronor

Så länge vi minns är en fängslande berättelse om platsen Särö och fyra familjer från senare delen av 1800-talet fram till idag. Med utgångspunkt i författarens mor-mor Gladys Heyman och hennes familjs liv får vi möta en ganska typisk Säröfamilj från förr.

Genom privata brev, dagböcker, tidningsartiklar, andras och egna minnen möter vi Särös trolska landskap, havet och skogarna - och tidens passioner, svek, katastrofer och intrasslade familjeförhållanden.

Hanna Nilsson – mentalpatient
Birger Nilsson
Inbunden, 155 sidor
ISBN 9789152745977
www.bokus.com
246 kronor

Hanna Nilsson led av schizofreni och tillbringade 50 år av sitt liv på mental-sjukhus. Under tiden i Västervik var hon periodvis ganska frisk och hoppades på att bli utskriven. Det blev hon inte. Under långa perioder var hon aktiv som sömmerska och gjorde bland annat arbeten till läkarfruarna.

I Lund och Helsingborg fick hon prova på de flesta behandlingsmetoder. Det verkar dock som hon slapp lobotomin. Boken skildrar mentalvården och dess behandlingsmetoder från 1922 fram till 1974. Den ger också en samtidsskildring om en arbetarfamiljs, sonen Eriks, liv.

Minnenas kokbok
Inga-Lill Nilsson
Inbunden, 115 sidor
ISBN 9789152760819
www.vulkanmedia.se
200 kronor

Författaren Inga-Lill skriver: Vi har väl alla både gamla och nya recept som bara ligger i våra lådor. Det blev viktigt för mig att ta hand om denna receptskatt när min dotter bad mig att göra någonting för att ta tillvara mors och andra äldre släktingars gamla recept. Det blev en spännande kak- och matupplevelse som helt plötsligt blev viktig att bevara. Samtidigt upptäckte jag att vår matkultur var helt förändrad från min barndom fram till idag. Lycka till med recepten.

Vår släkt från Kädarp – Berättelser om ättlingar till gästgivare Sven Svensson...
Anders Nilsson
Inbunden, 217 sidor
andersnilsson41@gmail.com
250 kronor + porto

Boken utgår från författarens farmors farmors far Sven Svensson, som föddes 1758 på gästgivargården i Kädarp, Röke socken. Boken redogör för Sven Svenssons och hans hustru Nillas anor och i släkktabellerna deras ättlingar fram till våra dagar. Släkktabellerna innehåller knappt 1500 namn.

Svens och Nillas dottersöner, Sven och Nils Svensson blev genom arv och köp ägare till tre gårdar i Kädarp och Röke. När de delade gårdarna mellan sig 1882 ägde de tillsammans över 900 tunnland mark. Sven övertog gästgivargården och startade bränneriet Skandia. Nils byggde upp en ny gård i Kädarp.

Avlidna medlemmar

24 Jan Faith-Ell, Ekerö
736 Roland Lennstrand, Åkarp
826 Jan Niklasson, Sävedalen
919 Alf Christophersen, Tvedestrand
992 Kerstin Olsson, Eslöv
1077 Hans Ambjörnsson, Varberg
1615 Bengt Holmerin, Norrtälje
2161 Karl Bergstrand, Hjo
2175 Hans Vappula, Borås
5093 Jan Bartholdson, Hällefors
5262 Inge Lidman, Nättraby
5315 Sven-Åke Rönn, Emmaboda
5581 Esse Lövgren, Hägersten
5900 Gunnar Dittmer, Sollentuna
6773 Ingvar Johnsson, Veberöd
7698 Kurt Andersson, Göteborg
8197 Hans-Bertil Sinclair, Klippan
9640 Arne Nilsson, Helsingborg
9905 Sören Johansson, Linköping
10019 Ronny Wallgren, Järfälla
10122 Lennart Börnfors, Genarp
10217 Peter Nordström, Svedala
12622 Cliff Engdahl, Bjärred
12634 Ulf Lengqvist, Lingham
13302 Berit M. Nicklasson, Klintehamn
13432 Barbro Moberg, Skarpnäck
13498 Karl Blomstrand, Malmö
13641 Siv Flyckt, Skärblacka
14159 Börje Alvelod, Lidköping
16013 Bertil Lindell, Malmö
16709 Ingrid Kihlberg, Solna
17057 Jerker Frick, Eslöv
20868 Gösta Sjöberg, Gävle
22186 Sandra Björnesjö Kuse, Kristdala
23415 Gustaf Nilsson, Lidköping
23662 Hadar Larsson, Töllsjö
23694 Hans Fries, Älvsjö
24996 Jörgen Hebrunn, Limhamn
25550 Sven-Erik Hall, Limhamn
27271 Uno Robinsson, Göteborg
27490 Gunnar Widgren, Gällivare
27927 Stig-Åke Andersson, Upplands Väsby
30998 Mats Dahlström, Tullinge
35184 Roland Malmqvist, Söderköping
35382 Gunnar Sundberg, Muskö
36365 Torgny Larsson, Handen
38002 Sonja Olsson, Nordmaling
38106 Mikael Larsson, Malmö
38135 Göte Ölingdahl, Uppsala
38433 Palle Lindkvist, Järfälla

Anders Lindberg har lämnat oss

Vår styrelsemedlem Anders Lindberg, somnade in den 17 oktober 2024, endast 66 år gammal. Anders var medlem i Föreningen Dis styrelse sedan 2017, före dess var han suppleant i Dis valberedning 2015–2016. Anders var också medlem i Dis Syds styrelse, utbildare i Dis och engagerad i många utåtriktade aktiviteter i släktforskningssammanhang. Anders signerade ofta sina mejl med "Alltid glada och positiva hälsningar från Lundensaren", även under sin sjukdomstid. Han var en stolt Lundapåg, hemkommen 2002 från många års arbete utomlands. Han lämnar ett tomrum i styrelsen.

40948 Helge Wahlberg, Linköping
41380 Bernt-Ove Eliasson, Gävle
42053 Ulla-Britt Lindgren, Sollefteå
42942 Sven-Olof Eriksson, Umeå
43510 Sune Sandström, Linköping
44666 Anders Lindberg, Lund
45313 Monica Hagblom, Sigtuna
46864 JAN Carlsson, Stehag
48205 Kim Walden, Stockholm
49234 Toije Hansson, Linköping
50253 Matts Baumgardt, Linköping
51307 Tommy Sjöstrand, Nacka
52803 Britt Samuelsson, Limhamn
54029 Lennart Blom, Nässjö
54214 Ing-Britt Lagerström, Alingsås
55334 Sören Björlin, Djurhamn
56205 Uno Lindqvist, Örnsköldsvik
57244 Rose-Marie Rylander, Herrljunga
57741 Christel Berver, Göteborg
58715 Lennart Thegel, Västerås
59748 Anna-Lena Nyberg, Mariannelund
60049 Bo Jansson, Bromma
61172 Leif Trulsson, Lidingö

Släktforska i Norge

Släktforska i Norge

Maria Press & Mikael Hoffsten

ISBN 978-91-89310-21-6

Den här boken är tänkt att ta dig över tröskeln till det norska arkivlandskapet. Den vägleder dig genom de digitaliserade arkiven i jakten på dina norska släktingar och ger en inblick i norsk historia som hjälper dig att sätta släktingarna i sitt historiska sammanhang.

I Norge finns noggrant förda kyrkböcker för släktforskaren att utgå ifrån, men någon motsvarighet till de svenska husförhörslängderna finns inte. Andra skillnader i administrationshistoria och språk kan också ställa till det för svenska släktforskare som söker efter sina norska släktingar.

Topografiska kartor Norge för Disgen

Hur såg dina släktingars hembygd ut i Norge? De norska topografiska kartorna är en källa i din forskning.

Följande karttyper ingår:

- Norska landskartan i skala 1:1 000 000
- Norska vägkartan i skala 1:250 000
- Norska bykartan i skala 1: 100 000
- Modern Gårdskarta i skala 1:50 000
- Tyska kartan från 1941-42, i skala 1:50 000

Kartbilderna är i jpg-format och georefererade till referenssystemet RT90 och anpassade för att enkelt kunna importeras i Disgen 8.2c eller senare versioner.

Funktionärer

www.dis.se > Föreningen > Funktionärer

Sedan förra numret har Disbytombudet Donald Freij slutat. Tack för din insats.

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig att

- ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (e-posten)
- följa fadderns råd på egen risk
- ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i omvänd postnummerordning. Kontakta gärna en fadder i din närhet!

Disgen Sverige

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		nilspeab@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans-Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		hans-peter@tarlin.se
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjellerström	Lund	[070-2703944]		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Sven Kylefors	Helsingborg	070-3297345		sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	070-2320079		l.re@telia.com
Bengt Johansson	Östra Ljungby	070-6480711		bemagram@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@delmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg			ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	0705-254075		hansnyman@telia.com
Tomas GH Johansson	Svenljunga	070-5424328		tomasgh@live.se
Roland Norberg	Bankeryd			rolle.3412@outlook.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Ljungsbro	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	073-0945945		birgitta5karlsson@gmail.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292		elisabeth@imolin.se
Tor-Leif Björklund	Hemse	0768-130387		tortleif.bjorklund@gmail.com
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Kent Andersson	Eskilstuna	070-3506615		kent.andersson.eskilstuna@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Mårten Ebers	Sälen	070-6761290		mebers.forening@gmail.com
Tony Rodin	Bollnäs	[0703-506304]		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Gunnar Grönberg	Söråker	060-44115	070-3344411	timr@telia.com
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen Norge

Bjørn Nilsen	Oslo		2bjorn.nilsen@gmail.com
--------------	------	--	-------------------------

Disgen/Linux

Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleva@gotanet.com
---------------	-------	-------------	-------------	----------------------

Mac

Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		hans-peter@tarlin.se
Kerstin Bjernevik	Kista	070-4034933		kerstin.bjernevik@gmail.com
Nicklas Ljungström	Glemmingebro		070-6502001	nicklas@dis-syd.se
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Sven Olby	Västerås	076-1091184		sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	070-5315715		macnilla@telia.com

Min Släkt

Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg			crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	V.Frölunda	0739-778388		kedehag@outlook.com
Bo Svartholm	Frösön	070-6276073		bo.svartholm@gmail.com
Gunnar Grönberg	Söråker	060-44115	070-3344411	timr@telia.com

Holger

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	070-5112847		sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	-------------	--	------------------------------

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	070-2320079		l.re@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Tor-Leif Björklund	Hemse	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson	Nykvarn	08-55245912	070-5875912	carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld	Sundsvall	070-5716694		jalill5255@gmail.com

Disbytombud (Sverige)

Annelie L Kedehag	Västra Frölunda	0739-778388		kedehag@outlook.com
Charlotte Börjesson	Hällingsjö	0703-463366	0301-43171	charlotte.borjesson@telia.com
Håkan Johansson	Mullsjö	073-3949189		h.o.johansson@gmail.com
Håkan Asmundsson	Linköping	0708-652996		hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Lizette Johansson	Stockholm	070-4499903		lizette.32genealogi@gmail.com
Peter Falck	Västerås	0702-999348		disbyt@hamre.se
Roland Thorsson	Enköping	070-5528152		roland.thorsson@gmail.com

Disbytombud (Finland)

Olof Cronberg	Växjö	0470-21763		olof.cronberg@abc.se
---------------	-------	------------	--	----------------------

Dis Arkiv

Föreningen Dis, Dis Arkiv, Hovslagaregatan 3, 582 46 Linköping	013-149043	dis_arkiv@dis.se
--	------------	------------------

Dis styrelse från och med årsmötet den 9 mars 2024.

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 070-5698738,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Peter Åberg

Gröndalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
nilspeab@gmail.com

Övriga ledamöter

Eva Gröön

Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult, 0709-610400
grooneva@gmail.com

Jan Willman

Korsebergsvägen 12,
462 40 Vänersborg, 072-5037400
jan.willman@telia.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B,
411 03 Göteborg,
ch_claesona@hotmail.com

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Valberedningen består av Mårten Ebers,
Benny Olsson, Ewa Klingberg och Torgny
Larsson.

valberedning@dis.se

DIS- NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

DIS- MITT

c/o Britta Enström
Skeppsdalsvägen 46
824 51 Hudiksvall

ordf_mitt@dis.se
www.dis-mitt.se
Ordf: Vakant

DIS- BERGSLAGEN

c/o Christina Norberg,
Götgatan 7,
724 62 Västerås,
0708-64 41 32

ordf_bergslagen@dis.se
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran Nilsson

DIS- ÖST

c/o Börje Olsson
Drevkroken 4
163 54 Spånga

ordf_ost@dis.se
www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

Dis-Mitt

FÖRENINGEN DIS-MITT är en regionförening i Sveriges mitt. Här ingår länen Gävleborg, Västernorrland och Jämtland (XYZ-länen).

Dis-Mitt startade hösten 1992. Vi är en förening där aktiviteterna är många. Föreningen har satt en ära i att besöka olika platser inom det till ytan stora området som Dis-Mitt täcker.

Föreningens årsmöte har sedan ett antal år tillbaka anordnats på flera orter parallellt med kommunikation via Zoom.

Vi har en fast punkt i Medelpads Släktforskarförenings (MSF) släktforskarlokal i Sundsvall vilken är öppen delar av dagen varje onsdag. Dis-Mitt ansvarar för värdskapet en onsdag varje månad. Lokalen har adressen Grönborgsgatan 3 i Sundsvall.

Dis-Mitt strävar efter att hitta lämpliga lokaler på fler orter inom regionen för att i möjligaste mån nå ut till fler medlemmar inom vårt geografiska område. Mycket sker ändå genom samarbete med olika släktforskarföreningar runt om i regionen. Vi har även samarbete med hembygdsrörel-

sen. Vi hör att det finns ett ökat intresse för fysiska träffar samtidigt som internetträffarna har sin givna plats.

DNA-café, med inriktning på ett landskap vid varje tillfälle, anordnas regelbundet, företrädesvis via internet, då många från hela landet och även utomlands deltar och samtal om lokal släktforskning. Vi anordnar också olika tematräffar kring Dis verktygslåda, släktforskning och DNA. Inte minst det sistnämnda har blivit ett nytt tema under de senaste åren.

Fördelar vi ser med att gå med i föreningen Dis-Mitt, är följande:

- Information om och utbildning i olika släktforskningsprogram, framför allt Disgen och övriga produkter från Dis. Handledare är som regel någon av föreningens utbildare vilka är medlemmar med god erfarenhet av ett visst program.
- Medlemsmöten, där deltagarna diskuterar olika frågor som har att göra med datorstöd i släktforskningen, till exempel frågor om släktforskningsprogram, eller att söka via internet hos till exempel

ArkivDigital, Riksarkivet, Lantmäteriet med flera. Medlemsmötena blir nu enklare att delta i för ”långväga” och här samarbetar vi också med olika studieförbund.

- Temakvällar bygger i stor utsträckning på önskemål från våra medlemmar. Dessa event arrangeras i egen regi eller i samarbete med lokala släktforskarföreningar.
- Den säkraste vägen att hålla sig ajour med aktiviteter i föreningen är via hemsidan, www.dis-mitt.se, se särskilt under Evenemang/Kalender vilka aktiviteter som är aktuella framöver. Där finns även information och kontaktuppgifter till styrelsen. Föreningen har dessutom en sida på Facebook (www.facebook.com/dismitt) och en Youtube-kanal: Dis-Mitt.
- Om du som medlem önskar att hjälpa till vid föreningens arrangemang eller har några frågor så är du hjärtligt välkommen att höra av dig till någon i styrelsen.

STYRELSEN

DIS- FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping
ordf_filbyter@dis.se
www.dis-filbyter.se
Ordf: Anders Lindman
Hjalmarsson

DIS- VÄST

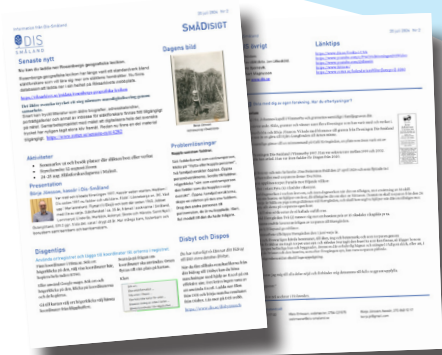
c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
www.dis-vast.se
Ordf: Ylva Amberntsson

DIS- SMÅLAND

c/o Nilson,
Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

DIS SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund
ordf_syd@dis.se
www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Dis-Småland

DIS-SMÅLAND ÄR en regionförening inom Dis med verksamhet i Småland, det vill säga Jönköpings, Kalmar, och Kronobergs län. Eftersom föreningen inte har några egna lokaler läggs eventuella fysiska möten på olika orter inom regionen. Dis-Småland har för närvarande 880 medlemmar. Liksom läget i många andra föreningar har medlemsantalet minskat kontinuerligt från 1083 medlemmar 2018.

Med anledning av medlemsantal och brist på funktionärer höll styrelsen ett tvådagars arbetsmöte. Styrelsen fattade då beslut om ett antal aktiviteter på kort och längre sikt för att värva fler medlemmar och funktionärer och för att skapa intressanta aktiviteter för befintliga medlemmar.

Smådisigt

Från och med 2024 ges medlemstidningen SmåDisigt ut som ett nyhetsbrev 3–4 gånger per år. Ansvar för innehållet i den nya formen av SmåDisigt cirkulerar mellan styrelsens ledamöter.

Årsmöte och styrelsen

Årsmötet hölls via Zoom den 23 maj 2024 med 14 deltagande medlemmar.

Även i detta sammanhang märks ett svalt intresse att delta. Undertecknad omvaldes som ordförande på ett år. Donald Freij, Värnamo, valdes som ny ledamot i styrelsen. Mats Eriksson, Mullsjö, Börje Jönsson, Eksjö och Cecilia von Hausswolff, Loftahammar, kvarstår i styrelsen. Ewa Klingberg, Nässjö och Lars-Åke Stenemo, Malmö, invaldes som nya styrelse-suppleanter och Eva Gröön, Fagerhult, kvarstår som styrelsesuppleant. Årsmötet fastställde också en mindre stadageändring gällande tidpunkt för inlämnande av motioner.

Medlemsmöten

Under våren 2024 hölls ett antal Zoom-möten som kallats Diskussion där deltagarna fick möjlighet att ta upp egna problem, erfarenheter och tips om användning av Disgen. Hösten 2024 och våren 2025 planeras temamöten en gång i månaden där specifika delar av Disgen, Disbyt och Dispos behandlas.

Medlemshjälp

I slutet av 2023 infördes rutinen att nya medlemmar dels får kursboken Disgen Grundkurs, dels får kontakt med en personlig erfaren handleda-

re för att snabbt komma i gång med Disgen. Kontinuerligt erbjuds medlemmarna grundkursen i Disgen som distansutbildning. Antal deltagare har dock minskat jämfört med tidigare år.

Webbmaster

Dis-Smålands webbmaster och medlem Arne Johansson avled i mars 2024. Arne var en av grundarna av Dis-Småland 1997. Ny webbmaster är Mats Eriksson, Mullsjö. Mats arbetar nu med uppdatering och utveckling av hemsidan.

Disbytombud

Vår mångåriga medlem och Disbytombud Donald Freij har valt att avsluta sitt engagemang som Disbytombud. Under året har Donald arbetat tillsammans med Håkan Johansson som nu är nytt Disbytombud inom Dis-Småland.

TOMMY NILSON
ORDFÖRANDE

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

Dispos är din genväg till primära och sekundära källor

Genom att ange årtal och församling får du reda på vilken kyrkboksvolym och ungefärlig sida som du ska slå upp.

Klickbara hänvisningar direkt till kyrkboksvolymer och sidor hos Riksarkivet (Digitala forskarsalen), ArkivDigital och Ancestry.

I Dispos hittar du kyrkböcker, register, församlingsfakta, kartor med mera. Sök från Disgen, Disbyt eller direkt i Dispos via dispos.dis.se.

Läs mer om Dispos på www.dis.se/dispos.